MISSZIÓ

EVANGÉLIKUS MAGAZIN 2003/2. MEGJELENIK KÉTHAVONTA. ÁRA: 160 FT

FÓKUSZBAN: A MÁSVILÁG

Űrséta Farkas Bertalannal
4–5. oldal

Élet az élet után
9. oldal

Hét találkozás Andorka Eszterrel
12–13. oldal

A kő marad
13. oldal

Reinkarnáció és feltámadás
14–15. oldal

„Anyám buddhista, apám hindu, én pedig keresztény vagyok…"
21. oldal

MM Visszhang

Misszió 1656 Budapest, Pf. 22 • evmis@axelero.hu

Őszintén szólva csak a rejtvény megfejtését akartam elküldeni, de úgy gondoltam, hozzáfűzök néhány mondatot. Régebben már többször a kezembe került a Misszió magazin, azonban most először néztem meg és olvastam el tüzetesebben. Nagyon tetszett a téma, az illusztrációk és a fogalmazásmód…

FEKETE ZSUZSANNA, BUDAPEST

Egy olvasónk az egyház erőtlenségéről írt cikkre a következőképpen reagál: *Nagyon tetszik nekem, hogy a „laosz" szóból származik a laikus. Isten népébe nemcsak a papok, hanem minden hívő beletartozik. Holott mai értelme szerint mi „csak" laikusok vagyunk, magyarul: tudatlanok. Pedig Péter apostol is azt írja: „Ti választott nemzetség, királyi papság, szent nemzet vagytok!" Gondolom, nem csupán a papoknak írja ezt, hiszen ő is „csak" halász volt. Jobban kellene értékelni a tevékeny „laikusokat". Kevésbé lenne erőtlen az egyház…*

BÁNSZKYNÉ MAGDOLNA, BÉKÉSCSABA

A hit és egészség összefüggését feldolgozó írás indította egyik olvasónkat arra, hogy saját tapasztalatát megossza: *Mindegy, hogy milyen hit? Egészen határozott nemmel válaszolok… Balesetem napján fiam a napi igét olvasta: „Ez a betegség nem halálos, hanem az Isten dicsőségét szolgálja."(…) Betegtársaimnak mondhattam: én nem halok meg egyelőre, mert Isten nem akarja. Amikor – már otthon – megláto-gatott minket egy orvos ismerősünk, azt mondta a férjemnek: nem mi gyógyítottuk meg a feleségedet. Mikor hozzánk került, már annyira nem volt vörösvérsejtje, hogy mi a kollégákkal összenéztünk, és azt mondtuk: legfeljebb három nap… Az orvos hozzáfűzte: bárcsak sok hívő betegünk lenne. Azt tapasztaljuk, hogy egészen másként gyógyulnak, és másként viselkednek, mint a többiek…*

SZENES LÁSZLÓNÉ, GÖD

Egy kedves evangélikus testvér adta kezembe a magazin 2003/1. számát. Nagyon megérintettek azok a bizonyságtételek, amelyeket olvashattam ebben a lapban. A többi írás is megerősített hitemben, és sok áldást merítettem belőlük: erőt adtak, az ige munkálkodott bennem, és jó irányban változtatott meg… Szívesen fogadnánk régebbi számokat is.

Köszönöm az Úrnak, hogy létezik ez a magazin, hogy eljutott hozzám, és általam, remélem, másokhoz is. Szinte minden cikkben találtam valami tanulságosat, amit saját életemben vagy közvetlen környezetemben hasznosítani tudok.

SÁNDOR JUDIT, PÁSZTÓ

A Misszió magazin 2003/1. számának végigolvasása után szeretném megköszönni az igen változatos, értéket hordozó tartalmat. Jó, hogy a cikkekből kicsengett a tiszta evangélium örömüzenete, melyre ma is nagy szüksége van az olvasónak. Örömömre szolgált az is, hogy néhány szerzőt arcképről is megismerhettem…

PUSKÁS ISTVÁNNÉ, RÉVFÜLÖP

Misszióra serkentő komputerhiba

Több előfizetőnk is jelezte, hogy a Misszió előző számából 5 példányt kapott. Utánanéztünk a rejtélynek, és kiderült, a számítógépes címzőrendszer „önálló akciójának" következtében több borítékra tévedésből 5 példányra utaló jelzés került.

Érdekes, hogy ki miként reagált a kapott pluszpéldányokra. Volt, aki ijedten hívott föl, hogy most a „felesleges" újságokat is ki kell-e fizetnie. Természetesen erről szó sincs. Mások becsületesen vissza akarták küldeni a többletet. Erre sincsen szükség.

A legjobban azoknak a visszajelzéseknek örültünk, amelyekből kitűnt, hogy még egy számítógépes hiba is válhat a misszió katalizátorává. Voltak, akik jelezték, hogy sikerült továbbadni a pluszpéldányokat, és ezzel újabb olvasókat nyertek lapunknak.

Köszönjük a találékony „önkéntes terjesztők" segítségét. Ígérjük, a jövőben jobban odafigyelünk a precíz postázásra, de ugyanakkor hálásak lennénk, ha a magazin terjesztésének még mindig akadozó ügye – komputerhiba nélkül is – előbbre jutna.

AZ MM SZERKESZTŐSÉGE ÉS KIADÓJA

MISSZIÓ – Evangélikus Magazin: az Evangélikus Élet kéthavonta megjelenő folyóirata • 8. évfolyam 2. szám • A szerkesztőség levelezési címe: 1656 Budapest, Pf. 22. Tel./fax: 400 3057 • e-mail: evmis@axelero.hu • Főszerkesztő: T. Pintér Károly • Felelős szerkesztő: Gáncs Péter • Főmunkatársak: Kőháti Dorottya, Gazdag Zsuzsanna • Művészeti szerkesztő: Szabó György • Tervezőszerkesztő: Rezessy Szabolcs • Olvasószerkesztő: Győri Virág • Fotó: Botta Dénes • Kiadja az Evangélikus Rádiómissziói Központ támogatásával a Luther Kiadó, 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel./fax: 317-1108, e-mail: kiado@lutheran.hu • Felelős kiadó Kendeh K. Péter • Egy szám ára 160 Ft, előfizetési díj egy évre 960 Ft • Nyomdai kivitelezés: Grafika Typopress Nyomdaipari Kft. • Felelős vezető: Farkas József • ISSN 1419-1563 • Terjeszti: a Lapker Rt.

Lehet-e más a világ

ÉS AZ EGYHÁZ?

GÁNCS PÉTER
felelős szerkesztő

Címlapunkon az egyik budapesti béketüntetés transzparense bátran hirdeti: *„Lehet más a világ!"* Mellette ez olvasható: *„Nem akarunk háborút!"* Úgy tűnik, mindkét határozott felkiáltójelet kérdőjellé kell görbítenünk.

Nem akarunk háborút? Minden ellenkező híreszteléssel szemben vannak, akik háborút akarnak, mert – legalábbis nekik – a háború jó üzlet... *Lehet más a világ?* Úgy sajnos soha nem lesz igazán más, ahogyan sok lelkes és naiv demonstráló elképzeli...

Nem egy történelmi eseményről kiáltották már ki, hogy gyökerestől mássá teszi a világot. Nekünk még úgy tanították az iskolában, hogy ez a dátum 1917. november 7-e, és „a világ sarkából fog kidőlni"... Dőlt is a világ mindenfelé, s végül a kommunizmus hamis légvárai – szinte egyik napról a másikra – összeomlottak. Akkor sokan hitték, hogy most aztán tényleg más lesz a világ, hiszen összeroppant „a gonosz birodalma".

Azután jött az a bizonyos kora őszi kedd reggel, 2001. szeptember 11. – és a monopolhelyzetbe került, önmagát abszolút biztonságban vélő, sérthetetlennek hitt szuperhatalom eget provokáló felhőkarcolói szinte percek alatt kártyavárként omlottak össze. Hamar megszületett az új tétel: *szeptember 11. után más lesz a világ.* Újra lehet keresni, üldözni az ismételten „inkarnálodó Gonoszt"?

S most a nagy „szakértők" újra hirdetik: az iraki háborúval mássá lesz a világ. Ám arról, hogy a Gonosz birodalmát melyik égtáj felé indulva lehet megtalálni, megoszlanak a vélemények...

De egy biztos – ha úgy tetszik bibliai, teológiai alaptétel –: a Gonosz ugyan felhasználhat, „megszállhat" embereket, de sohasem vállalja az inkarnáció, az emberlét kockázatát. Érdemes ebben az összefüggésben is elgondolkodni az első magyar űrhajóssal készített interjú egyik szimbolikusan is érthető mondatán. *Farkas Bertalan* az esetleg majdan egy űrhajón születendő gyermek földre jöttét igencsak problematikusnak ítéli: *„A súlytalanság állapotából Földre szállva hogyan viselné el az itteni megterhelést?"* Innen kissé talán merész a biblikus asszociáció Pál apostol leveléből, ám Krisztus emberré válásáról ezt olvassuk: *„megüresítette önmagát, szolgai formát vett fel,... engedelmeskedett mindhalálig, mégpedig a kereszthalálig"*. Jézus vállalta a szeretet kockázatát, azt a „megterhelést", amit János így summázott: *„Az Isten bárányа, aki hordozza a világ bűnét."*

A himnusz folytatása arról is szól, hogy mi lett ennek a halálos szeretetnek a következménye: *„Ezért fel is magasztalta őt az Isten mindenek fölé..."* Ez a világtörténelem legfontosabb „hadi jelentése", győzelmi híre. Luther Márton húsvéti énekében így vall erről a döntő ütközetről. *„Ilyen bajvívás nem volt még. Küzdött halál és élet. Mígnem a halál erején az Élet győztessé lett, s az ige valóra vált: Krisztus halála a halált elnyelte..."*

A háború kétezer éve eldőlt, de az utóvédharcok napjainkig szednek áldozatokat. A Feltámadott győzelme még ma is sokak számára ismeretlen vagy felfoghatatlan hír. Hogy ez másként legyen, rajtunk is – ezen a magazinon is – múlik.

Ahhoz, hogy mássá legyen a világ, mássá kell lennie az egyháznak, Jézus mai tanítványainak is. Az elhengerített kő után a „köveknek" is valóban meg kell mozdulniuk, hogy az új világ békeköveteivé legyenek. Ha valakinek kissé talányos az, amire gondolok, kérem, olvassa el *Németh Zoltán* bánki lelkész kollégám profetikus látomását a befalazott ablakokról (13. oldal).

Krisztus feltámadt! Krisztus valóban feltámadt! Mégis *mássá* lehet ez a világ!

ŰRSÉTA Farkas Bertalannal

A Föld körül keringő űrhajóban másként érzékelhető – egyebek mellett – a tér, az idő és a sebesség. Ez valóban egy más világ! Erről beszélgettünk az első (és mindeddig egyetlen) magyar űrhajóssal, aki 1980-ban empirikus tapasztalatokat is szerezhetett a kozmosz másságáról.

– Elképzelhetőnek tartja, hogy az ember egy egész életen keresztül a világűrben éljen?

– Igen, de ennek gyakorlati megvalósulását több szakaszra kell osztani. Az első korszak már lezárult azzal, hogy az ember kikerült a világűrbe, és leszállt a Holdra. A következő periódus minden bizonnyal az lesz, ha egy űrhajós házaspár a földkörüli pályán arra is vállalkozik, hogy megtörténjen az űrben való megtermékenyítés. Én a súlytalanság állapotában a legkritikusabbnak a terhesség kihordását látom, valamint a gyermek megszületését, táplálását. A másik nagy kérdés az űrben született gyermek földre jövetele lenne. A súlytalanság állapotából Földre szállva hogyan viselné el az itteni *megterhelést*? Lehet, hogy utópisztikus gondolatok ezek, de hamarosan megvalósulhatnak. Ehhez persze az űrhajón komfortossá kell tenni a feltételeket.

– Amennyiben nincs gravitáció a világűrben, úgy a súlytalanság állapotában nincs értelme magasságról és mélységről beszélni.

– A gravitáció értéke az űrhajóban nem nulla, hanem elhanyagolható mértékű. Ha a Föld vonzása egyáltalán nem lenne érezhető, akkor az űrállomás nem Föld körüli pályán keringene, hanem lebegne valahol a kozmoszban. Valóban nincs értelme arról beszélni a világűrben, hogy mi van tőlem felfelé vagy lefelé, hiszen ott nem érzékelünk irányt. Amikor a közelünkben lévő tárgyak helyzetét vizsgáljuk, akkor mindig valamihez viszonyítunk. Lehetséges, hogy az űrkabin székeire pillantva – földi értelemben – álló testhelyzetben vagyunk éppen, de közben az űrállomás a Földhöz viszonyítva fejtetőn áll. Mi nem is foglalkoztunk ezzel. Számunkra a magasság és a mélység egyszerre volt jelen. A súlytalanság az alapja az egész fizikai folyamatnak. Ezt kell megérteni. Ott minden másképpen működik, mint itt, a Földön.

– Ezek szerint az idő is más dimenzióba kerül a Föld körül keringő űrhajón?

– Az az idő, amit mi itt, a Földön mérünk, kizárólag erre a világra érvényes. Hiszen itt 24 óra egy nap, és ez idő alatt egyszer felkel a Nap, és egyszer lenyugszik. A Földtől 350 kilométer magasságban keringő űrhajó körülbelül 90 perc alatt kerüli meg a Földet. Tehát én ezen az űrobjektumon másfél óránként látok egy napfelkeltét és egy naplementét. Fel lehet tenni a kérdést, hogy én hány

>>>

napig voltam a világűrben. Itthon nyolc napot számoltak, viszont én a földkörüli pályán – úgynevezett kozmikus napokban számolva – ennek sokszorosát éltem meg. Az idő szintén viszonylagos mértékegység. Amennyiben az űrhajón nem a földi időt használnánk, úgy másik viszonyítási pontot kellene találnunk, amely alapján valamiféle bázisidőt tudnánk mérni. Például a Föld körüli fordulatok számlálása is egy alkalmazott időmérési módszer az űrkutatásban.

– Az űrbe kilépő űrhajós óránként 28 000 kilométeres sebességgel – egyfajta élő holdként – kering a Föld körül. Mit érez ebből a sebességből?

– Valójában semmit, mert az űrhajóval együtt száguld a világűrben. Egymáshoz képest ugyanolyan gyorsan mozognak, tehát a sebességkülönbségük értéke nulla. A mozgás megint egy olyan fizikai jellemző, amit viszonyítanunk kell valamihez. Az asztronauta 28 000 kilométert tesz meg óránként a Föld körüli pályán, de ebben a megfogalmazásban a sebességet és az időt is a Földön mért értékekkel hozzuk összefüggésbe. Ha a világűr világáról beszélünk, akkor el kell szakadnunk a földi gondolkodásmódtól. Egyébként azt sem érezzük, hogy a Földünk óránként 108 000 kilométeres sebességgel száguld a Nap körül. De ez már a csillagászok szakterülete…

– Nagyon érdekes, hogy a világűrből lehet legpontosabban meghatározni a földön lévő tárgyak vagy éppen emberek helyzetét.

– Az űrkutatás nélkül nagyon sokat veszítene az emberiség. Nem csak a műholdas navigáció vagy helyzetmeghatározás miatt. Az emberek többsége kapcsolatban áll az űrben működő eszközökkel. Gondoljunk a távközlésre, a televíziós csatornákat továbbító vagy a meteorológiai műholdakra. A hétköznapi élet területén egyre több helyen alkalmazzuk az űrkutatásban kifejlesztett eszközöket, például az orvostudományban vagy az anyagtechnológiában. Talán kevesen tudják, hogy a háziasszonyok egyik kedvenc főzőeszköze, a teflon edény is az űrkutatásnak köszönhető.

– Az első űrállomás tervét egy amerikai pap, E. Hale már 1869-ben elkészítette. Verne csak kilenc évvel ezután fantáziált róla. Ön szerint mi lehet az oka annak, hogy a kereszténység a mennyországot a világűrben képzeli el?

– Szerintem az emberre ebben a kérdésben elsősorban a világűr ismeretlensége volt döntő hatással. A Földet már megismertük, birtokba vettük. Amikor kinéztem az űrhajó egyik ablakán, láttam ezt a csodálatos bolygót és azt, hogy meddig jutott el az ember. A másik oldalon kinézve, a titokzatos világűrbe tekintve pedig azt éreztem, hogy semmit sem tudunk…

MENYES GYULA

XX. század

Az embert kilőtték az űrbe.
Az űrt belőtték az emberbe.

GÁNCS KRISTÓF

AKI A ROSSZBÓL IS JÓT TUD ELŐHÚZNI

SZEKFŰ KATALIN
újságíró

Egyszer voltam egy jósnőnél. Még a megtérésem előtt. Egy vagy két alkalommal előfordult, hogy megpróbáltam erről beszélni gyülekezeti tagok előtt. Szerettem volna elmondani, mi történt, és mire tanított meg az eset, de a rémült tekinteteket látva végül nagyon rövidre fogtam a mondandómat…

Akkoriban kezdtem el keresni Istent – pontosabban Ő keresett engem. Úgy gondolom, ebben a kölcsönös keresési folyamatban a Mindenható és Mindentudó még egy jósnőt is felhasználhat, bár ez kétségtelenül nem túl gyakori eset, *és senkinek sem javaslom*. Zavaros volt az életem, nem tudtam, mit tartogat a jövő, merre kell tovább indulnom, nem volt mibe kapaszkodnom. Azóta sem voltam soha annyira magányos, elhagyatott, mint akkor – igaz, már rátaláltam Istenre, és Ő sosem engedi el a kezünket...

Problémáimmal, kételyeimmel tehát egy jósnőhöz fordultam. Roppant figyelemre méltó, hogy a „jóslatáról" szinte semmi emlékképem sem maradt, egyszerűen elfelejtettem – Isten kegyelméből. Pedig az eset nem túl régen, nagyjából öt-hat éve történhetett. De egy mozzanatra határozottan emlékszem.

A cigányasszony kártyából jósolt. Egyszer csak azt kérte, hogy nevezzek meg négy témát, amelyek köré csoportosíthatja majd a mondandóját. Először azok jutottak eszembe, amelyek – gondolom – mindenkinek. Munka-karrier, család-párkapcsolat, egészség… De mi legyen a negyedik?! Gondolkoztam, és nagyon halkan azt mondtam: Isten. A jósnő nem lepődött meg, és valami olyasfélét tett hozzá: „tudtam, hogy ezt fogja mondani". Az első három kérdésre adott válaszára nem emlékszem, de arra igen, hogy bátorított, sőt buzdított az Istennel való kapcsolatra. Azt mondta, hogy most ez a legfontosabb az életemben, a hit nagy segítségemre lesz mindenben. Persze elképzelhető, hogy mindenkinek ezt mondja, akiben érzi az istenkeresést. Ám ez akkor nekem nem gépies, hanem őszinte válasznak tűnt.

A jósnővel való élményemre úgy emlékszem, hogy megerősített az útkeresésben, és a jó utat mutatta meg. Rövidesen keresztény közösségbe kerültem. Sokat tanultam tőlük, gondolkodásom, majd teljes életem megváltozott. Egy evangélikus gyülekezetet választottam lelki otthonomul. Megkeresztelkedtem, és az volt a legszebb, legfontosabb nap az életemben.

Ma már nem mennék jósnőhöz, mivel ezzel kapcsolatban egyértelmű útmutatást ad az Írás. Az Úrban maradéktalanul bízva nincs is szükség bármiféle emberi okoskodásra, bátorításra vagy figyelmeztetésre. De az akkori egyszeri esetért hálát adok Istennek, akit nem korlátozhat a mi emberi elgondolásunk, előítéletünk. Ő még a rosszból is jót tud előhozni…

Szemben a halállal

JÁSDI BEÁTA
újságíró

Csak az ember tudja, hogy meg kell halnia. Tudja, de nem képes felfogni: mert irracionális, elképzelhetetlen és elfogadhatatlan a nem levés. Ezért inkább nem is beszélünk róla.

A huszonegyedik század embere tele van félelmekkel. Kontinenseket átrepülünk hangsebességgel, de félünk az M7-esen; új szívet adunk a betegeknek, de félünk a ráktól; lombikban egyesítünk sejteket, de félünk a vetéléstől. Félelmeink mögött pedig voltaképpen mindig a haláltól rettegünk. Persze nem nyíltan. Félve félünk, önmagunkban is elfojtva a fel-felbukkanó, nyugtalanító gondolatokat. Ha társaságban szóba hozzuk, furcsán néznek ránk: manapság nem szokás a félelmeinkről, szorongásainkról beszélgetni. Hiszen ma mindenki erős, magabiztos, tudja, mit akar az élettől. Aki fél, gyenge. Aki pedig gyenge, az leértékelt, annak nincs esélye.

Valamikor a halál valóban az élet része volt. Nagycsaládok éltek együtt, ahol az idős nagyszülő az unokák szeme láttára vált napról napra gyengébbé, erőtlenebbé. És egy napon ott feküdt az ágyban, összekulcsolt kézzel, mozdulatlanul. Körülállták a rokonok, a gyerekek – s miközben imádkoztak érte, vagy siratták, a legkisebbek is tapasztalhatták az elmúlás kézzelfoghatóságát.

Ma csillogó, hideg műszerek mellett, műanyag vezetékek szorításában, legtöbbször egyedül, szeretteitől magára hagyva kell távoznia az embernek az élők sorából. Talán kevesebb testi szenvedéssel, de lélekben teljesen egyedül. Azzal áltatjuk magunkat, hogy jobb így a távozónak, hiszen a kórházban „mindent" meg tudnak adni neki. Miközben pedig az igazság az, hogy mi magunk nem merünk szemtől szembe kerülni a halállal.

Nem állíthatjuk, hogy senki sem foglalkozik a kérdéssel. Az irodalomnak például mindig is gyakori példája volt, gondoljunk csak *Kosztolányira*. Mennyit kutatta, kereste, boncolta a halál vad játékának rugóit! Félt a haláltól, ugyanakkor mágnesként vonzotta is. Egyik novellájában egy boncolást ír le, tárgyilagosan, már-már orvosi szakszerűséggel. A boncolás után kiment a kertbe: *„... éreztem, hogy élni a legnagyszerűbb dolog, és meghalni – az tény, hogy egyszer végképp megsemmisülök – a legszörnyűségesebb valami, amivel szemben – sajnos – mindmáig se sikerült végleges álláspontot elfoglalnom..."*

Ady is folyton harcol, küzd az elmúlás gondolatával: *„Ki akarta, ki istenelte, / Bús lényemet így ki nevelte, / Ilyen gyávának, kicsinek, / Hogy makacsul még meg se haljak? / Ki akarta, hogy ne akarjak / S mint csenevész, őszi fű-sarjak / Feküdjek kaszája elé / S így szóljak: rendben van, Úristen?"*

A halált évtizedek óta sokan kutatják. Az egyik legismertebb szakértője, *dr. Elisabeth Kübler-Ross* sok éven át beszélgetett haldoklókkal. Korunk tabutémáját igyekezett felszámolni ezzel, megmutatva, hogyan lehet emberivé és felfoghatóvá tenni a halál tényét. Szerinte a halál egyszeri, szép, felszabadító élmény: az ember úgy válik meg a testtől, mint pillangó a gubójától. És senki sem hal meg egyedül, minden haldoklóra azok az emberek várnak a „túloldalon", akik a legközelebb álltak hozzá.

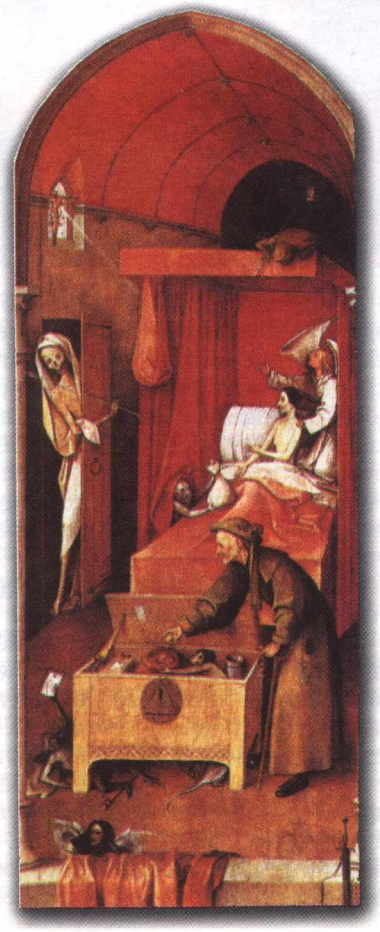

HIERONYMUS BOSCH FESTMÉNYE

Popper Péter pszichológus a *Fáj-e meghalni?* című kötetében alaposan körbejárja a halál kérdését. Szerinte *„csak a jó életet követi jó halál. Amikor az ember már nem kívánkozik vissza. Egy teljes életet élő ember iskoláskorában nem vágyik vissza az óvodába.*

Felnőttkorában nem akar kamasz lenni. Öregen nem akar fiatal lenni. S talán, amikor jó vénségben betelt az élettel, nem akar tovább élni."

Polcz Alain tanatológus is azért dolgozik évtizedek óta, hogy a közgondolkodásban a halált az élet természetes velejárójának tekintsük, és az életvezetésünket is helyes irányba befolyásolja. Többször leírta, hogy nem látott még tiszta tudatú, nem hívő haldoklót, akiben ne merült volna fel Isten létezésének vagy a lélek továbbélésének a kérdése.

S hogy mi, hívő emberek is félünk, nem hiszem, hogy szégyellni kellene. Hiszen maga Jézus is tusakodott Istennel elfogatása előtt a Gecsemánékertben. *„Halálos gyötrődésében még kitartóbban imádkozott, és verejtéke olyan volt, mint a földre hulló nagy vércseppek."(Lk 22,44)* Hitünk lényege, és egyben legnagyobb próbatétele, hogy képesek vagyunk-e hinni a feltámadásban, és abban, hogy Jézus értünk halt meg a keresztfán.

Apai nagyapám, amikor érezte, hogy eljött az utolsó napja, odahívta leányát, és végrendelkezett. Részletesen, hosszan, minden félelem nélkül. Később orvosért szaladtak, s mire visszatértek, nagyapám fejét hátrahajtva, nagy-nagy békességgel az arcán már valahol másutt járt.

Én magam, ha néha-néha az élet végességére gondolok, Pál apostol soraiban találok megnyugvást: *„Mert meg vagyok győződve, hogy sem halál, sem élet, sem angyalok, sem fejedelmek, sem jelenvalók, sem eljövendők, sem hatalmak, sem magasság, sem mélység, sem semmiféle más teremtmény nem választhat el minket az Isten szeretetétől, amely megjelent Jézus Krisztusban, a mi Urunkban." (Róm 8,38–39)*

Élet és halál mezsgyéjén – famerával a kezben

Az emberek többsége idegenkedik a műtők steril, fertőtlenítőszagú, rideg világától, az ismeretlen műszerek és berendezések birodalmától, és önszántából biztosan be nem tenné a lábát oda. BOTTA DÉNES, akinek fotóival magazinunk olvasói is rendszeresen találkozhatnak, a fényképészetnek mégis ezt a speciális, műtéteket megörökítő ágát választotta, „műtermének" pedig ezt a zárt, furcsa világot. Miért?

Idén lesz 17 éve annak, hogy orvosi fényképészként dolgozom a *Semmelweis Egyetem Ér- és Szívsebészeti Klinikáján*, Budapesten. Kezdetben az vezetett, hogy olyasmivel szerettem volna foglalkozni, amivel viszonylag kevesen. Ez valóban ilyen terület. Műtéteket kell fényképeznem, majd az elkészült fotókat előadásokon vagy oktatási céllal, műtéti megoldások bemutatására használják fel. Érdekes, izgalmas munka. Szakmai kihívás, hogy vissza tudom-e adni a képi hatást, miközben a sterilitásra is oda kell figyelnem, és persze gyorsnak is kell lennem. Időnként szorongat a kérdés: vajon sikerül-e? Természetesen az is nagyon fontos, hogy munkám közben maximálisan ügyeljek az érintett beteg személyiségi jogainak védelmére.

– Hozzá lehet-e szokni az élet-halál közötti állapotban lévő betegek látványához? Érez-e sajnálatot munka közben a fotós?

– Együtt érzek a betegekkel. Lehet és szabad is sajnálni őket, de azt is tudni kell, hogy ha nem végzik el rajtuk az életmentő szívműtétet, akkor esetleg meghalnak! Sok fájdalmat, szenvedést lehet megspórolni a beavatkozással, ráadásul az életük is meghosszabbítható. Ott voltam az első hazai szívátültetésnél 1992-ben, én dokumentáltam a műtétet. A páciens ma is él, egészséges, családja, gyermeke van – ez nagyon nagy dolog! Csodálatosnak tartom ennyi év után is, mindig újra és újra, hogy az orvostudomány *képes visszaállítani – bizonyos határok között – azt, amit Isten bennünk tökéletesnek teremtett, de elromlott, beteg lett.* Az érzelmeket ugyanakkor nem mindig lehet belevinni a munkába. Sokszor műtét előtt vagy után nem is találkozom a betegekkel, csak a műtőasztalon. Ugyanakkor előfordul, hogy személyes kapcsolat, beszélgetés is kialakul azokkal, akiket az operációt megelőzően és követően is le kell fényképeznem. Megesik, hogy otthon imádkozom egy-egy beteg javulásáért. A betegért tehát aggódhat a fotós is...

– Halál a műtőasztalon – sajnos így is végződhet egy beavatkozás.

– A műtét alatti halál – megrázó. Volt, hogy leszóltak a szobába, ahol várakoztam a következő fotózásra: már nem kell mennem, elvesztettük a beteget. *Ilyenkor még mélyebben átérzi az ember, hogy mennyire Isten kezében vagyunk!* Halandó emberek a legkiválóbb orvosok is. Még ha igyekeznek is mindent megtenni, akkor sem biztos, hogy sikerül. De a legmegrázóbb mind között a gyermekszívátültetés, illetve a gyermekhalál. Igaz, itt, ahol dolgozom – szerencsére – elég kevés a gyermekműtét, hiszen ez egy felnőttklinika. De lelkileg ez az, ami engem a leginkább meggyötör, hiszen nekem is van három gyerekem.

– Mint hívő evangélikus, hogyan formálja a hitét, Isten- és emberképét mindaz, amivel nap mint nap szembesül?

– Apai, anyai ágon is van lelkész a családomban. A Deák téren konfirmáltam, később a fasori ifjúságba jártam. Való igaz, hogy a hitemmel is fel kell dolgoznom azt, amivel a munkám végzése során szembesülök. Hiszen gondoljunk csak bele, mi is történik például egy szívátültetés során. Leállítják a beteg szívet, kiveszik, közben egy motor megy helyette, és ha kész az orvos, és beültette az új szívet, fokozatosan elindítják. Ámde a hitünk szerint a testünk Isten temploma. Akkor hát hogyan is merünk belőle elvenni vagy kicserélni, hozzátenni valamit? Nehéz kérdés ez. Másrészt viszont fantasztikus látni, hogy menynyi jó kedélyű, optimista, életvidám személyiség van az új szívvel élők között. Egy 15-20 emberből álló csapat, akiket csodás együtt, egy csoportképen megörökíteni. Tragikus, hogy meg kellett halnia valakinek ahhoz, hogy ők lehetőséget kapjanak egy új életre. A beültetett szív bennük dobog tovább, folytatja az életet.

Hívő emberként sosem féltem a haláltól. Hiszem, hogy addig tart az életem, amíg Istennek célja van velem és a tetteimmel. Ha már nincs szüksége itt rám, majd magához szólít. Az orvostudomány csodálatos, rohamléptekkel fejlődik mind technikailag, mind a gyógyszerek, berendezések terén. De az emberek *lelke* sokkal betegebb, mint a teste, és sok betegségnek – a szívbetegségnek is – ez az igazi oka. Túlhajszoljuk, túlizgatjuk magunkat – és a szívünk ettől betegszik meg. Figyelmetlenek, gonoszak vagyunk egymáshoz, nincs egy jó szavunk. Sokkal többet kellene foglalkoznunk a lelkünkkel – és mindenekelőtt rábízni magunkat az Úrra, aki a sorsunkat irányítja.

KŐHÁTI DOROTTYA

RIBÁR JÁNOS
esperes

A TÉNYEKKEL nem érdemes vitatkozni,

avagy a reanimációs kutatásokról

Mintegy 30 évvel ezelőtt, a múlt század hetvenes éveinek első felében egy rossz minőségű írógéppapíron rendkívül izgalmas olvasmány tárult elém. Akitől kaptam, figyelmeztetett, hogy tiltott kiadványról van szó, de ha módomban áll továbbadni, tegyem meg.

R. A. Moody orvos akkor még egy ismeretlen amerikai szerző volt a számomra, és az írógéppel írt magyar szövegnek ez volt a címe: *Élet az élet után*. Csak annyi információt lehetett megtudni a kezemben levő anyagról, hogy azt angolból fordították, és ez a kézirat bőséges kivonata az angol eredetinek. El voltam ragadtatva mindattól, amit ott olvastam.

A kézirat arról szólt, hogy a klinikai halál állapotából még fel lehet ébreszteni a pácienseket, és a felébresztés után nem is kevesen különleges, meglepő, elképesztő élményekről számolnak be. A szívhalál bekövetkeztével, az agyhalál előtt ugyanis olykor még van mód arra, hogy a szívet újraindítsák, az illetőt reanimálják, azaz visszahozzák a lelkét. Azt tapasztalták, hogy az újraélesztettek mintegy 25-30%-a különleges és valóságosan megélt élményekkel érkezik vissza ebbe a világba. Ezek tényvoltát nem lehet vitatni, legfeljebb az istentagadó, anyagelvű, azaz „földhözragadt" gondolkodású ember nem tud vele mit kezdeni, s beszűkült világképe miatt azonnal szembeszáll a tényekkel.

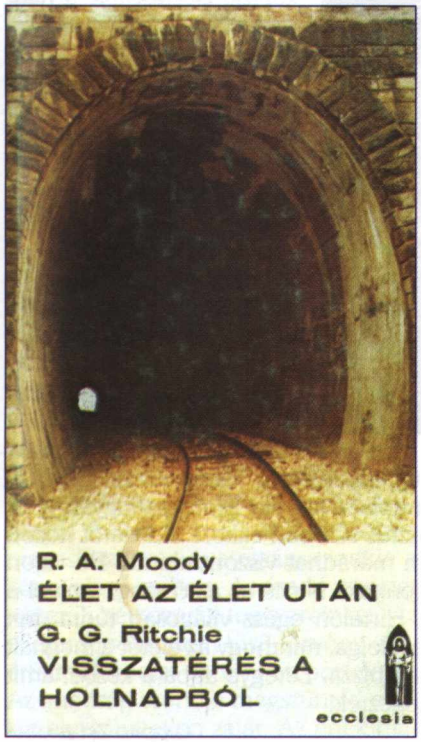

Kiderült: nagyon sok beszámoló áll a rendelkezésünkre. A következő években magam is felfedezőútra indultam, és lelkigondozói szolgálatom során hazai tájakon is számtalan emberrel találkoztam, akik bár nem hallottak Moodyról, mégis ugyanolyan vagy egészen hasonló élményeket éltek át.

Mit tapasztaltak ezek az emberek? A beszámolók mindig a „leírhatatlanság" élményével és mentegetőzéssel („ne nézzem őket elmebetegnek") kezdődtek, majd így folytatódtak: hihetetlen volt hallani a testtel foglalkozó orvosok szájából, hogy minden orvosi erőfeszítés ellenére megállt a szív (ez az ún. exitus), és nincs mit tenni. A nagy testi fájdalom hirtelen elmúlása után az ismeretlen zaj élménye, majd a titokzatos sötét alagút következett, s közben a testen kívüliség szokatlan élményét élték át. Mindez persze lelkileg meglehetősen zavart állapotot jelentett a páciens számára, hiszen olyasvalamit tapasztalt, amit elképzelni sem tudott. A betegek nagy többsége a modern kor embereként nem hitt a halál utáni létezés lehetőségében, testből való kilépésben, és ezért ezt az egészet ámulva élte át, a legteljesebb mértékű csodálkozás állapotában. Különösen akkor lepődtek meg, amikor a halálos, illetve halálközeli kirándulás során találkoztak régen elhunyt ismerőseikkel.

A legnagyobb ámulatot mégis a „Fénylény" megjelenése váltotta ki az alagút végén. Ez a titokzatos Fénylény a személyes szeretet sugárzása ellenére is szembesítette a „halálturistát" életének eddigi szakaszával (ez az ún. panorámaélmény), vagyis filmszerűen bemutatta eddigi életét, s legtöbbször a megélt élet negatív tendenciái kerültek előtérbe. Ezt követően egy bizonyos – leírhatatlan – sorompóhoz, határhoz érkezett a páciens, de valami oknál fogva a Fénylény visszaküldte a testbe. Hiába volt minden esetleges tiltakozás és bánkódás, mert a békesség és a szeretet fényes birodalmából vissza kellett térni a testi fájdalom, a lelki magány, a vér és görcs világába. De megmaradt a csodálatos élmény, amit az illető féltett kincsként őrizgetett, és nem mert róla szólni, csak annak, akiben megtapasztalta a nyitottságot, fogadókészséget. Az élmény annyira hatalmas volt, hogy nem szerette volna, ha kinevetik.

Természetesen tengernyi a szakirodalom, pro és kontra. Vannak lelkes fogadók és hevesen ellenzők. De a tényekkel nem érdemes vitatkozni, bár sokan éppen azokat akarják tagadni. Egyesek görcsös értelmezési manőverekbe menekülve igyekeznek a materializmus csüggesztő filozófiáját megőrizni, mások – főleg „hívőnek mondott keresztények" – a kinyilatkoztatás igazságait féltik a reanimációs terület tényeitől. Mondhatni – főleg a keresztény kritika összefüggésében –, hogy hasonló pánikot váltott ki ez a kutatási terület a maga meglepő eredményeivel, meglátásaival, mint *Giordano Bruno* vagy *Galilei* idején a kozmológiai forradalom az akkori egyházon belül.

De nagyon fontos leszögezni: a Krisztusba vetett hit nem a reanimációs kutatások gyümölcse, hanem a Szentlélek Isten ajándéka!

Feltámadás

Mégiscsak furcsa, hogy éppen most akad a kezébe ez a könyv. És ez a kép! Csecsemőkorában megkeresztelték ugyan, de sem ő, sem a szülei nem jártak templomba, nem olvasták a Bibliát, nem imádkoztak. Persze azt azért tudta, hogy közeledik a húsvét. Nehéz is lett volna nem észrevenni. Gyönyörűen sütött a tavaszi nap, és bár néha csípős, hideg szél fújt, mégis barátságosabbak, mosolygósabbak lettek az emberek. A piacon mindenütt sonkát, tojást, tormát és mustárt árultak. Pirospozsgás falusi kofák kínálták portékájukat, kiscsibét és nyuszit. De vajon ennyi lenne csak az egész? Nyuszi és piros tojás? Minél tovább nézte a képet, annál biztosabb volt benne, hogy nem.

Grünewald – ugyanezen az oltáron – megfestette a keresztre feszítést is. Krisztus keze és lábai eltorzultak a kíntól, teste sebekkel teli, arca meggyötört. Mária szinte eszét veszti a fájdalomtól fia halála miatt. Milyen szívbemarkoló jelenet! Boldog volt, hogy mindez nem a véget jelenti. Hiszen itt van még a feltámadott Krisztus. Nyitott sírja előtt megrettent római katonák. A fej körvonalai elmosódtak, beleolvadtak valami földöntúli ragyogásba. Jézus tiszta tekintetéből szeretet sugárzik. Átszegezett kezeit áldásra emeli.

Hirtelen libabőrös lett. Szinte fizikailag érezte Isten jelenlétét, szeretetének és megbocsátásának valóságát. Be akarta csukni a könyvet, de nem bírta. Úgy érezte, hogy a Feltámadott őt nézi. Egyenesen őt, és a veséjébe lát. Látja hibás döntéseit, elhamarkodottan kimondott, másokat oly könnyen bíráló szavait, rosszkedvét, dühét, magányát. Semmi nem maradhat rejtve előtte. Megrettent ettől a gondolattól. Visszatette a könyvet a polcra, vette a kabátját, és ment.

„Vajon hány óra lehet?" – morfondírozott magában a könyvtár előtt. Reggel, a nyitásra érkezett, azóta meg sem nézte, mennyi az idő. Fél hat. Most hová menjen? Azt biztosan tudta, hogy hazamenni nincs kedve. Felszisszent. Valaki a lábára lépett. „Nem tud vigyázni?" – mondta. „Ne haragudjon, igazán nem akartam" – hangzott a mentegetőző válasz. A hang, de az arc is, valahogy ismerősnek tűnt. Igen, ő az. Bár már rég nem találkoztak, tudta, hogy ezer közül is felismerné egykori általános iskolai osztálytársnőjét. Nagyon megörültek egymásnak. Sok minden történt azóta, mióta utoljára találkoztak. Milyen jó lesz újra beszélgetni egymással! Régi iskolatársa azonban szabódott. „Szívesen maradnék még, de most sajnos nem megy. Tudod, közeledik a húsvét, nagyhét van, és én ilyenkor mindig el szoktam menni a templomba az esti istentiszteletre. Tényleg, nincs kedved velem jönni?"

„Templomba?" Önkéntelenül is a Grünewald-festményre kellett gondolnia. Nem, egyértelműen nem a válasz. Maga lepődött meg a legjobban, amikor meghallotta a saját hangját: „Jó, megyek." Semmit nem értett. Teljesen meg volt zavarodva, de kísérője – úgy tűnik – ezt nem vette észre.

Hamar elérték a templomot. Már gyülekeztek mások is, idősek, fiatalok vegyesen. Nagyon tetszett neki az oltárkép, a gyertyák, a színes üvegablakok és a szépen faragott fapadok sora. Elöl ültek le, a szószékhez közel. Orgonaszó hangzott fel, énekelni kezdtek. Nem ismerte sem a szöveget, sem a dallamot, de mindkettő nagyon tetszett neki. Örült, hogy mégiscsak eljött. Az ének után a lelkész a Bibliából olvasott fel: *„Akkor a helytartó katonái magukkal vitték Jézust a helytartóságra, és köré gyűjtötték az egész csapatot. Levetkőztették, bíborszínű köpenyt adtak rá, tövisből font koronát tettek a fejére, nádszálat adtak a jobb kezébe, és térdet hajtva gúnyolták őt: »Üdvözlégy, zsidók királya!« Azután leköpték, elvették tőle a nádszálat, és a fejéhez verték. Miután kigúnyolták, levették róla a köpenyt, felöltöztették a saját ruhájába, és elvitték, hogy keresztre feszítsék." (Mt 27,27–31)*

A pap sok mindenről beszélt. Jézus szenvedéséről, megaláztatásáról, kegyetlen, véres haláláról. És arról, hogy mindez nem véletlenül történt, hanem Isten tervének része volt. Krisztusnak a mi bűneink miatt kellett meghalnia.

Istentisztelet után gyorsan elköszönt régi-új ismerősétől, és elsietett. Egyedül akart maradni a gondolataival. Ha Isten csakugyan gondot visel ránk, és Krisztus valóban ekkora áldozatot hozott érte is, akkor az nem maradhat viszonzatlanul. De vajon mit adhatna ő az Istennek? Nincs az az összeg, amivel a háláját kifejezhetné. Hirtelen egész világosan tudta, mit kell tennie. Nincs más dolga, minthogy az életét a meghalt és feltámadott Jézusra bízza. Letegye abba a kézbe, amit egykor miatta is átszegeztek.

GAZDAG ZSUZSANNA

Más világ – a liturgia

HAFENSCHER KÁROLY (IFJ.)
országos irodaigazgató

Lehet, hogy van, aki úgy gondolja: „A liturgia más, egészen más világ... Nem az én világom." Én most hadd fordítsam pozitív tartalmúvá ezt a negatív kijelentést: a liturgia *más világ* – amely által már itt, a földön a *másvilág* részesei lehetünk.

Jelenlét

A liturgia – hála Istennek – *valóban* nem a mi világunk. Nem az az önző, megromlott, bűnös, nagy hibaszázalékkal dolgozó világ, amelyet kialakítottunk és működtetünk Ádám óta. Más, hiszen a liturgia nem emberi produktum, hanem Isten megkeresése. Isten közeledik az emberhez: Igéjében, a szentségekben, az igét hordozó énekben, imádságban, hitvallásban. Isten jelenléte tapasztalható meg a csöndben, a fényben és az árnyékban, jelképek egész sorában. Vállalja, hogy ezekben az emberinek tűnő eszközökben itt van közöttünk. Mindaz, ami pedig a liturgiában ténylegesen emberi elem, csupán válasz, reakció Isten megszólító jelenlétére. Az istentiszteleten minden ebben a viszonyban, az Isten-viszonyban zajlik. Ezért *más világ*.

Isten más világa

A szent Isten közelében le kell vetnünk a sarut, mert nem állhatunk akárhogyan elé. A Mindenható jelenlétében átértékelődnek az egyéni és közösségi dolgaink – örömeink és bánataink egyaránt. Nem számítanak az önző érdekek, a kicsinyes gondolatok, az emberi taktikák és trükkök. Itt Isten a főszereplő, és a Mennyei Atya hatása formálja át a résztvevőket. A magasfeszültség óvatosságra indítja a könnyelmű embert. Az áradó szeretet leszereli hétköznapi fegyvereinket. Az ellentmondást nem tűrő törvény egyértelművé teszi az ember pozícióját. Az imádság csöndje megszünteti a világ elviselhetetlen zaját. Az ének dallama kiemel a mindennapok monoton zakatolásából. Ez egy más világ. Nem baj, hogy más.

Ez Isten világa. Nem idegen az emberétől. Ha pedig az ember elidegenedett, visszatalálhat ebbe az egészséges, gyógyító világba, hiszen a más világ Ura hívja, várja vissza. Az istentisztelet más világ – az Isten világa. De Istennek ez egy emberszabású, emberléptékű, emberbarát más világa.

Kóstoló a másvilágból

A másvilág szóhasználatunkban az örökkévalót, a földi dimenziókon túlit, a mennyeit jelenti, Isten eljövendő országát. A liturgia nem csupán a vallásosak taggyűlése, nem a hasonló érdeklődésűek klubja, nem a vallásos elit továbbképzési alkalma, hanem a *másvilág* része.

Az istentisztelet – bárhol és bármikor tartják a világon – része egy már régen elkezdődött és örökké tartó liturgiának, a mennyei istentiszteletnek. A próféták – gondoljunk *Ézsaiás* elhivatására, melyet könyvének 6. fejezetében találunk – bőven tudósítanak a már zajló mennyei istentiszteletről, ahol angyalok és számunkra beazonosíthatatlan lények dicsérik a Teremtőt, imádják az Istent, énekelnek, imádkoznak, hirdetik Uruk nagy tetteit, és együtt vannak Vele. A Szentírás utolsó könyve pedig tele van liturgikus elemmel. Zajlik a mennyei istentisztelet, aminek a csúcspontja Isten megjelenése. Már templom sincs. Isten sátora az emberek között van, megszűnik minden, ami az emberi életet megrövidítette – fájdalom, sírás, könny, halál –, és a végtelenbe nyúlik a boldog együttlét, hiszen *„amit szem nem látott, fül nem hallott, és ember szíve meg sem sejtett, azt készítette el Isten az őt szeretőknek"*. Ebbe a másvilágba, az örök istentiszteletbe kapcsolódhatunk bele a mi földi istentiszteletünkkel: legyen az egyszerű áhítat vagy pompás öröm-liturgia.

Jézusnak a királyi menyegzőről szóló példázata azt az ajándékba kapott nagy lehetőséget beszéli el, hogy Isten és ember együtt lehet egy asztal körül. Ebből a nagy lakomából kapunk kóstolót az istentiszteleten, mert már itt a másvilág részesei lehetünk. Isten országa közöttetek van, mondja Jézus. Aki hisz, az már átment a halálból az életbe. Megszűnnek, átalakulnak, elmosódnak az ismertnek vélt határvonalak, és már most, már itt részünk lehet az „odaát"-ban. A *„már igen"* és a *„még nem"*, ez Isten országának titka – tanította egykori biblikus professzorunk. Igen, már részesei lehetünk annak, ami ránk vár, de a teljesség majd *akkor* köszönt be. Most azonban éljünk a felkínált „előzetessel", melyre különösen gazdag lehetőséget kínál a nagyhét és húsvét ünnepe. Mert az istentisztelet nemcsak egy más világ, hanem már „a" másvilág. Az igazi.

Hét találkozás Andor

Andorka Eszter lapunk egyik legkreatívabb külső munkatársa volt. Ebben a számban is beszámolt volna dél-afrikai élményeiről. Sajnos a cikket már nem küldhette el – előrement abba a bizonyos *másvilágba*... Tragikus halála nemcsak a Misszió magazin, de a *misszió* egész ügyének fájó vesztesége. Az alábbiakban rá emlékezünk, és hálát adunk Istennek mindazért, amivel rajta keresztül megajándékozott minket.

1. Vérbeli „újszövetséges" teológussá leuveni ösztöndíjas tanulmányai során lett. 1999 őszén Belgiumban járván meglátogattam őt. Csak a címét ismertem, előre nem tudtam értesíteni, így aztán nem is találtam otthon. Vasárnap dél volt. Egy ideig azért várakoztam a ház előtt, hátha véletlenül befut. Így is történt. Kerékpáron jött, hatalmas hátizsákjából mindenféle színes papír kandikált ki. Egy nemzetközi gyülekezetben tartott vasárnapi iskolát. Felmentünk a lakására, ha jól emlékszem, valami padlásszoba volt. Teát ittunk, s közben sorra mutatta, mivel foglalkozik, mennyi mindent kutatott már. Aztán elvitt egy pubba, amolyan diáktanyára. Azt tanácsolta: kóstoljam meg a hely különlegességét, a három jópofa kis korsóban felszolgált sört. Beszélgetésünket gyakran meg kellett szakítanunk, mert újabb és újabb ismerősei, barátai bukkantak fel.

2. Hamarosan doktorandusz lett az Evangélikus Hittudományi Egyetemen. Folytatta korábban megkezdett tanulmányait Márk evangéliumáról. Nagyon jól haladt a disszertációjával. Ennek előzetese az a nagyszerű, testes tanulmány, amely a nyíregyházi Studia Biblica Athanasia egy 2001-es számában jelent meg. Egy időben ugyanis lejárt a nyíregyházi főiskolára is tanítani.

Nálunk pedig egyre több órát vállalt. Szívügye volt a biblikus proszeminárium, aminek keretében elsősorban a kutatásmódszertannal igyekezett megismertetni tanítványait. Azon kevés oktató közé tartozott, aki bevitte a hallgatókat a könyvtárba, s ott magyarázta el nekik a kutatás fortélyait. Lehetőséget kért bioetikai kurzusra, valamint kézműves speciális kollégiumra is. Tele volt ötlettel: mire és hogyan kellene pályázni, miként lehetne megreformálni a tantervet és a könyvtári rendet, milyen konferenciákat kellene szervezni.

3. 2003. február 14-én, péntek délután doktori védésre került sor a teológián. Miután a vendégek elmentek, beszélgetni kezdtünk az újszövetségi tanszéken. Mindketten örültünk ennek, hiszen sokszor csak elrohantunk egymás mellett, s talán nem is mindig húztuk egy ütemre az evezőket. Egyebek mellett egy berni biblikus konferenciára készültünk, meg szó volt arról, hogy a következő doktori vizsga alighanem az övé lesz. Majd felhívta figyelmemet arra, hogy a könyvtár raktárának egy rejtett zugában remek biblikus könyvek lapulnak. Kezébe adtam a legfrissebb Evangélikus Életet. Mutattam neki azt a cikket, amelyet egyik fogadott fiával, a nevelőotthonban felnőtt *Bogjos Józseffel* közösen írt. Ujjongani kezdett, amolyan „eszteresen". Külön örült a jó fényképnek. Aztán néhány héttel korábbi dél-afrikai útjáról mesélt. Végül azt mondta, hogy nyáron szeretne rendezni egy konferenciát a nők elleni erőszakról.

4. Aztán két nappal rá jött a döbbenetes hír: gyilkosság áldozata lett. A veszteség igazi mértékét aligha tudtuk még felfogni. Rettenetesnek éreztem, ahogy könyvei, jegyzetei és fénymásolt anyagai gazdátlanul hevertek az asztalon, a polcon. Csupán a zuglói templomban tartott közös áhítat hozott némi megnyugvást. *Szabó Lajos* rektor ezt az igét választotta: *„Nincs senkiben nagyobb szeretet annál, mint ha valaki életét adja a barátaiért." (Jn 15,13)*

5. Egy héttel később a Deák téri templomban jöttünk össze. Szinte csupa fiatal: teológusok, egykori és mai Deák téri ifisek, állami gondozottak, kerekes székesek. Testvére, Juli és több barátja azokból a versekből olvasott fel, amiket ő válogatott egy saját maga készítette naptárhoz. Életről, halálról, elmúlásról és reményről szóltak az írások: hiszen ezzel a naptárral készült édesapja halálára. Az olykor sírásba csukló beszámolókban szó esett a tervezett mozgássérült-passióról, a megálmodott Bárkaházról, a templomok akadálymentesítéséről. Meg egy olyan elültetett virágmagról, amelyet Esztus többeknek karácsonyra ajándékozott. *Kézdy Péter* elmondta: az ő növénye néhány nappal korábban kivirágzott.

ka Eszterrel

6. A kék koporsó a sok ráfestett ábrával nagyon illett őhozzá. Ha jól emlékszem, szívek, mackók, madarak, kedves figurák és virágok voltak rajta. És a fénylő napkorong. Meg mintha két egymásba hajló mirtuszágat is láttam volna.

7. Egy néhány hete készült televíziós interjút nézek. Mintha folytatná a megkezdett beszélgetéseket. Jellegzetes gesztusok, ismerős hanghordozás. Egyebek mellett ezt mondja: „A lelkészi hivatás számomra nem csupán az emberekért – különösen nemcsak az evangélikus templomba járó keresztyénekért – való cselekvés, beszéd, szolgálat, hanem az emberek összességéért, elsősorban a legrászorulóbbakért, a világ, a teremtés egészéért."

Ez az utolsóként említett találkozás már nem a tér és idő korlátai között jön létre, hiszen a filmszalag őrzi képét és hangját. Előrevetít valamit abból, amikor már nem tükör által homályosan, hanem színről színre fogunk látni. Esztus, aki minden rezdülésével *ebben* a világban élt, immár egy *más* világba került. Kényszerűen félbemaradt doktori értekezésében Márk evangéliumának kérdéseiről írt. Most már többet tud. A válaszokat is ismeri.

FABINY TAMÁS

Ady Endre

A VIDÁM ISTEN

Összetévesztik a Halállal,
Holott Ő a Halálnak is ura
S akkor vagytok a közelében,
Ha kötekedtek a Halállal.

Ha így szóltok: éljen az Élet,
Derít rátok a Halál ura,
Derít rátok s örül az Isten,
Ha így szóltok: éljen az Élet.

A kő marad

Az egyházat alkotó kövek vagyunk. De nem csak kövekből áll az épület. Vannak közöttünk ablakok is, akik különös képességükkel teszik láthatóvá a kívül levőknek a falak közt rejtőző lényeget. A bent lévőknek pedig megmutatják, hogy a falakon kívül is van világ, és élnek emberek.

Az épület szempontjából nélkülözhetetlen a szerepük, mégis hálátlan a sorsuk. Mert mások, mint a kövek. Mert nem illeszkednek sablonszerűen a falba, nem állnak be az egymáshoz igazított kövek sorába. Látványosan különböznek a fal egyhangúságától, magukra vonják a figyelmet, átláthatóvá, sőt átjárhatóvá teszik a falat. A kövek számára ők a fal gyenge pontjai. Akiknél megtörik a fal védelmet, biztonságot jelentő folytonossága. Akiken keresztül a külvilág zaja és fénye megzavarja a belső nyugalmat, a jótékony félhomályt. Akiken át csípős, ébresztő, kora tavaszi fuvallat járja át a langymeleg szobát.

A kövek szeretnek zárt ajtó és ablakok mellett beszédeket tartani és be-

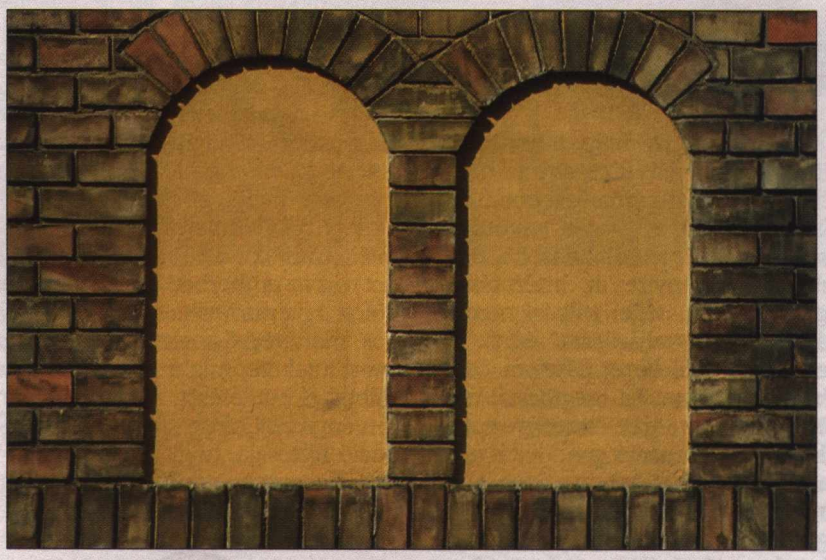

szédeket hallgatni az épület jövőjéről, fontosságáról, küldetéséről. Az ablakok nem vesznek részt ezeken a gyűléseken. Ők ezalatt is azzal foglalkoznak, ami a jövő, ami fontos, ami a küldetés.

Az ablakok kiszolgáltatottak. Ki vannak szolgáltatva a kövek bírálatának. Mire jó ez a túlzott extravagancia, ez a feltűnésvágy, ez a magamutogatás? Pedig ők nem lehetnek mások, hiszen ablakok.

Ki vannak szolgáltatva az esetleg rossz szándékkal érkezőknek. Aki így közelít, biztosan náluk próbálkozik. Mert ők nyitottak, illetve könnyen nyithatók. A köveket védi a falba építettség. Az ablakok védtelenek, egyedül vannak.

Ha valami bajuk esik, a kövek képesek a fejüket csóválni. Hallgatás helyett bölcseket mondani: „Mi megmondtuk előre. Így jár az, aki átlép bizonyos határokat." Mert a kövek szerint mindennek van határa. A szeretetnek is, a nyitottságnak is, az elfogadásnak is, az önátadásnak is. A kövek szeretik ezeket a határokat. Észre sem veszik, milyen szánalmas, milyen szeretetlen, milyen üres, milyen méltatlan, milyen embertelen ilyenkor ez a fejcsóválás, ez a bölcselkedés. A kövek nem tudnak fejet hajtani, csendben lenni. Ha fülünket a falhoz szorítjuk, hallható az állandó susmusolás. Megszokták, hogy nekik mindig beszélni kell. Megmagyarázni, indokolni, nyilatkozni, az elfogadhatatlant is elfogadhatóvá tenni. Mindennek azonban egyetlen célja van: semmilyen körülmények között ne kelljen az épületen alapvető átalakításokat végezni. Az ablakokat megbecsülni. Szolgálatukat elengedhetetlenül fontosnak tartani, annak keretet biztosítani. Ne adj' Isten, a falba még több ablakot vágni.

Vannak ablakok, akik nem bírva tovább a kövek szorítását, más épület falába költöznek át. Mások egy idő után, bár itt maradnak, lehúzzák a rolót. És vannak néhányan, kevesen, akik mindvégig, mindhalálig kitartanak.

Az ablakok fogynak. A kő marad. A kő marad.

Az ablakok üresen maradt helyét pedig befalazzák.

NÉMETH ZOLTÁN

Reinkarnáció és feltámadás

NÁNAI LÁSZLÓ
az Evangélikus Hittudományi Egyetem doktorandusza

Vitathatatlan tény, hogy a reinkarnációról szóló tanítás a 20. század második fele óta egyre erőteljesebben képviselteti magát a nyugati kultúrában és vallásos közgondolkodásban. Bár a jelenség többnyire az intézményes egyházzal közösséget vállalni nem kívánó, „egyéni vallásúakat" érinti, sok keresztény gyülekezet pásztora őszintén meglepődne, ha megtudná, hívei közül hányan tartják összeegyeztethetőnek a reinkarnáció gondolatát a keresztény hittel.

Eme rövid írás elsődleges célja tehát a figyelemfelkeltés és a gondolatébresztés: olyan témáról van szó, amely az utóbbi években mit sem vesztett aktualitásából, és senki sem spórolhatja meg magának, hogy önálló, kritikus véleménye legyen róla.

Reinkarnáció és karma

A reinkarnációról – a lélek sorozatos újra meg újra testet öltéséről – szóló tanítás eredete egészen a hindu vallás szent könyvéig, a Védákig (kb. Kr. e. 1500–800) nyúlik vissza. A reinkarnációs tanítás legjellegzetesebb vonása, hogy nagyon korán, szinte már a kialakulásától kezdve összekapcsolódott a karmatannal. E kettő – reinkarnáció és karma – mára már oly mértékben egybemosódott a köztudatban, hogy csupán kevesen veszik észre: nem feltétlenül egy és ugyanazon gondolatról van szó.

A karmáról szóló tanítás az univerzum mindent magában foglaló és mindenre kiterjedő ok-okozati logikáján alapszik: a karma (jelentése: cselekedet) a tettnek és következményének végeérhetetlen láncolata, amely abszolút mértékben meghatározza az ember sorsát mind földi életében, mind halálában. Amikor a karmatanhoz kapcsolódik a reinkarnáció gondolata, két súlyos teológiai probléma is megoldódni látszik. Egyrészt választ kapunk arra a kérdésre, hogy miért indulunk annyira eltérő esélyekkel az emberi élet útjára: aki gazdasági, szellemi, testi vagy lelki nyomorba születik, pusztán előző életeiben felhalmozott negatív karmáját törleszti; míg az irigylésre méltó körülmények között élők pozitív karmájuk jutalmait élvezhetik. Másfelől a karma törvénye eleget tesz az emberben élő általános erkölcsi kritériumnak: a karma igazságos, mert végső soron a jó mindig elnyeri jutalmát, míg a gonosz nem kerülheti el büntetését. A karma szigorú törvénye alól nincs kibúvó: a reinkarnáció biztosítja, hogy a lélek egy eljövendő életében mindenképpen szembesüljön tettének következményeivel.

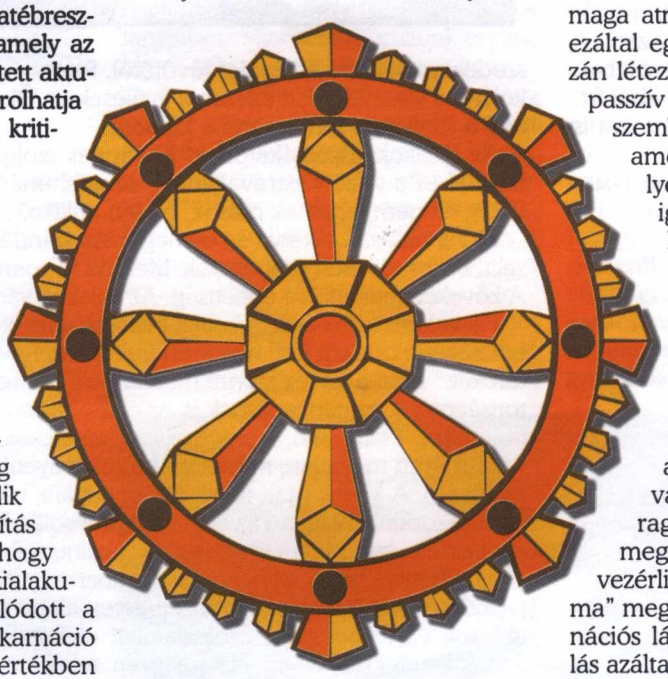

Nem véletlen, hogy a karma és a reinkarnáció szimbóluma a kerék – a sors könyörtelen kereke, amely hol lefelé, hol pedig felfelé szállítja az embert.

Amint tehát látható, az emberi szituáció ebben a rendszerben alapvetően negatív: mindannyian ki vagyunk szolgáltatva a karma törvényének, és a sorozatos reinkarnációkkal belebonyolódunk egy folyamatosan változó valóságba anélkül, hogy bármiféle kapcsolatba kerülnénk az igazi valósággal, a létezés abszolút és örök forrásával, melyet a Védák *Brahmannak* neveznek. Mindemellett a Védák szerint az emberi lélek legbensőbb lényegében szintén változatlan, abszolút és örök. A léleknek ezt a legbensőbb részét, ahol „igazi önmagunk" vagyunk, *atman*nak nevezik – ami „lényegében" azonos a lét forrásával, a Brahmannal. Ezt a felismerést – hogy az atman és a Brahman egy, vagyis azonos – viszont pontosan a karma törvénye és az általa generált reinkarnációk láncolata takarja el az ember szeme elől. A karma pörgeti a sors nagy kerekét körbe és körbe. A karma „üzemanyaga" pedig a világi – és nem utolsósorban a testi léttel együtt járó – örömökhöz való ragaszkodásunk és vágyaink. A hinduk számára az ember végső feladata önmaga atmanként való felismerése és ezáltal eggyé válása az egyetlen igazán létezővel. Az atman egy teljesen passzív és megfigyelő jellegű „Én", szemben azzal az egyéni „énnel", amely szükségszerűen személyes és aktív. Az atman nem is igazán vesz részt az életben, hanem mintegy megfigyelő pozícióból szemléli, amint az illuzórikus személyes „én" csetlik-botlik, és folyamatosan karmát teremt a mindennapi életben. Ilyen értelemben a jógi – azaz a végső spirituális feladatra, az atmannal való azonosulásra vállalkozó ember – nem kíván ragaszkodni semmihez, vágyait megfékezi, a jó cselekedet sem vezérli, mert célja nem a „jó karma" megteremtése, hanem a reinkarnációs láncolattól való megszabadulás azáltal, hogy egyáltalán semmiféle karmát sem teremt.

Természetesen aki napjaink nyugati társadalmában reinkarnációs elképzeléssel találkozik, az valószínűleg rá sem fog ismerni a klasszikus hindu verzióra. Ennek oka, hogy a hagyo-

mányosan pesszimista és a világot illuzórikusan értelmező keleti gondolat összekapcsolódott a darwini evolúciós elmélettel és a keresztény nyugat optimista világképével. Az eredmény egyfajta ötvözet, amelyben a reinkarnációs folyamat igenelt és célorientált „felfelé tisztulássá" válik, az ember spirituális érésének útjává, amelyen az ember egyre magasabb tudatállapotba kerül, ha úgy tetszik, az emberlétből az istenlét felé halad.

Feltámadás és új élet

A keresztény üzenet ezzel szemben Jézus Krisztusnak azzal a kijelentésével kezdődik, hogy „én vagyok a feltámadás és az élet". Teljesen nyilvánvaló, hogy Jézus sosem mondott volna ilyet, ha tanítása és élete a reinkarnációba vetett hitre épült volna. Akkor valahogyan így hangzott volna a mondat: „Én vagyok a valódi, örök Én (*atman*) és a végső megszabadítás (a karmától)." A keresztény istentisztelet minden tekintetben a feltámadásba vetett hitet tükrözi: tulajdonképpen nem más, mint a feltámadás ünneplése. Az úrvacsora tényleges részvételt jelent a feltámadás valóságában, amely itt és most történik közöttünk, ugyanakkor megnyitja számunkra a jövőt is. A feltámadás valójában egyszerre múlt, jelen és jövő, amennyiben az úrvacsorában a már feltámadott Krisztussal válunk eggyé – ily módon az örök élet már itt a földön, a keresztény szeretetben felismert valósággá válik.

Reinkarnáció vagy feltámadás?

Természetesen rengeteg ponton rá lehet világítani a feltámadásba és a reinkarnációba vetett hit különbözőségeire – eltérő az időszemlélet, a teremtéshez való viszonyulás, a történelem szerepe stb. –, én most csak egyet ragadok ki: milyen életszemlélet származik a kétféle vallásos hozzáállásból? Szemléltetésül álljon itt egy alapvető emberi érzés: a hála.

Alapvető emberi tény, hogy azon ritka kegyelmi pillanatokban, amikor elönt minket az élet jóságának érzése, és arra keressük a választ, hogy honnan és miért árad ránk ez a sok áldás, a bennünk feltoluló hála tárgyat keres magának. Szeretnénk köszönetet mondani valakinek, és ez elvezethet minket az Istenbe „mint minden jó végső forrásába" vetett hithez.

A reinkarnáció tanítása ugyanakkor minden hálaadást önmagunk felé irányít. Aki a reinkarnációban hisz, az életben minden áldást saját személyének tulajdonít, a „ki mint vet, úgy arat" elve alapján. Törvényszerű a csatolás: ha tulajdonosa vagyok ezeknek a jó és csodálatos dolgoknak, ez csakis azért lehetséges, mert magam is jó vagyok. Ha a saját jóságom (mert jó karmát teremtek) az oka, akkor teljesen megérdemlem szerencsés életkörülményeimet, és senkinek nem tartozom érte semmivel – sem Istennek, sem embernek.

Ugyanakkor ösztönösen, a lelkünk legmélyéből feltörő hála természetével összhangban nagyon is tudjuk, hogy mennyivel tartozunk másoknak a minket ért jókért – ilyen értelemben a reinkarnáció tanítása ellentmond a hálaérzet alapvető emberi tapasztalatának. Pontosan ezért a reinkarnáció tanainak gyakorlatba történő következetes átültetése etikátlan, sőt kifejezetten romboló lehet. Azokat, akik szerencsések, és jó körülmények között élnek, túlságosan magabiztossá és önelégültté teheti; míg a boldogtalanokat és a nyomorúságos körülmények közt élőket még nagyobb kétségbeesésbe és helyzetük passzív elfogadásába taszíthatja.

Ezek után nem meglepő, hogy amikor a tanítvány a reinkarnációról kérdezte a zen-mestereket, még ők is – akik tökéletesen tisztában voltak azzal, hogy a reinkarnációba vetett kritikátlan hit milyen hamis és passzív életérzést képes kelteni – olyan tipikus zen-bölcsességgel válaszoltak, mint az „úgy élj, mintha ez a napod lenne az utolsó". Nekünk, keresztényeknek viszont érdemes elgondolkodni azon, hogy vajon milyen világban élnénk, ha többé nem lenne realitásuk az olyan szavaknak, mint a bűnbocsánat, a kegyelem, a feltámadás, az új teremtés, az új élet.

A SZENTÍRÁS a feltámadásról

SZENTPÉTERY PÉTER
az Evangélikus Hittudományi Egyetem docense

Kétségtelen, hogy a halálnak, a pusztulásnak a mai (élő)világban fontos szerepe van, hiszen a bolygók eltartóképessége, erőforrásai végesek. Az emberre vonatkoztatva ez azt jelenti, hogy a túlnépesedéstől, illetve annak következményeitől sokan féltik az emberiség – és persze elsősorban a saját maguk – jövőjét. Mostani, „inneni" világunkban legfeljebb megkülönböztethetjük a halál állítólag „jó", „szükséges" szabályozó szerepét és állandóan fenyegető hatalmát, de nem tudjuk egymástól elválasztani őket.

Az Ószövetség tanítása

Már az Ószövetség is azt tanítja, hogy a halál nem egyszerűen a természet rendje, az emberi élet szükségszerű velejárója, hanem a bűn, az Istentől való eltávolodás szomorú következménye (1Móz 3,16–17). Nem hagyható figyelmen kívül az sem, hogy az első halott, *Ábel* nem „természetes" véget ért (1Móz 4,8).

Az Ótestamentum írói tudomásul veszik a halál tényét, mégis alapvetően rossznak tartják – mégpedig azért, mert elszakít az élő Istentől, mert ekkor megszűnik a Teremtővel való kapcsolat: *„Mit használ neked a vérem, ha leszállok a sírgödörbe? Hálát ad-e neked, aki porrá lett, hirdeti-e hűségedet?" (Zsolt 30,10)* Igaz, az Ószövetség számára az idős ember halála – azaz beteljesedett, „sikeres" élete – tudomásul vehető. Így például *Ábrahám* vagy *Jób* „öregen, az élettel betelve" halt meg.

A halál – az Ószövetség szerint is – állandóan fenyeget, végtelenül alattomosan jelentkezik: nem válogat, nem engedi, hogy minden ember betöltse a maga hivatását. Isten azonban nem engedheti meg, hogy híveinek és ellenségeinek ugyanaz legyen a sorsa: Istentől az igazság érvényesülését várják. Ez a várakozás pedig nem egyszerűen az – idő előtti – elmúlást akarja elviselhetővé tenni. Nem is a természet megújulását vetíti az emberi életre, mint ahogyan a környező népek vallásai teszik, amelyeket minden tiltás ellenére hol többen, hol kevesebben vesznek át. Hanem azt mondja, hogy Isten igazságos ítéletét a halál sem akadályozhatja meg. Jób nem általában a túlvilági életben reménykedik, hanem abban, hogy Isten a halálon túl is igazságot szolgáltat neki. Ezért mondja: *„Mert tudom, hogy az én megváltóm [pártfogóm] él, és utoljára megáll a por fölött, s ha ez a bőröm lefoszlik is, testemben látom meg az Istent." (Jób 19,25–26)*

Ézsaiás könyvében egyértelműen találkozunk a halál legyőzésével, bár ma ezeket a részeket általában későbbi kiegészítéseknek tartják: *„Véget vet a halálnak örökre" (Ézs 25,8)* és *„Életre kelnek halottaid, föltámadnak a holttestek! Ébredjetek, és ujjongjatok, kik a porban laktok! Mert harmatod a világosság harmata, és a föld visszaadja az árnyakat." (Ézs 26,19)*

A halálon túli élet a *Makkabeusok* korában, a zsidók szabadságharca idején lett igazán súlyos kérdés. *IV. Antiokhosz Epifánész* szíriai király Kr. e. 167-ben kifosztotta és megszentségtelenítette a jeruzsálemi templomot: *Zeusz* szobrát állíttatta fel benne, és disznót áldozott, az ellenállást pedig természetesen kíméletlenül megtorolta. A gyávák, köpönyegforgatók azonban nyugodtan élvezhették hitehagyásuk gyümölcseit. Itt már végképp nem lehetett kikerülni a kérdést: mi lesz a mártírokkal? Az Isten igazságába vetett hit kényszerítően követelte az igazságtételt. Erről olvashatunk *Dániel* könyvében, amelyet – legalábbis mai formájában – ebből a korból származtatnak: *„Azok közül, akik alusznak a föld porában, sokan felébrednek majd: némelyek örök életre, némelyek gyalázatra és örök utálatra. Az okosok fényleni fognak, mint a fénylő égbolt, és akik sokakat igazságra vezettek mint a csillagok, mindörökké." (Dán 12,2–3)*

Az Újszövetség üzenete

Az Újszövetség fenntartás nélkül azt tanítja, hogy a halál rossz. Nem csak a lelki (*„...aki nem szereti a testvérét, az a halálban van" 1Jn 3,14)*, hanem a testi is. A halál eredetére vonatkozóan az Újszövetség nem ad kíváncsiságunkat kielégítő, jegyzőkönyvszerű tudósítást, „csak" a lényeget mondja el Jézus feltámadása felől visszatekintve: „Ahogyan *ember által van a halál, ember által van a halottak feltámadása is." (1Kor 15,21)* A testi halál is kezdettől fogva a bűn, az Istentől való elfordulás következménye: *„Ahogyan tehát egy ember által jött a bűn a világba, és a bűn által a*

>>>

halál, úgy minden emberre átterjedt a halál azáltal, hogy mindenki vétkezett." (Róm 5,12) Amiképpen nem felejthetjük el, hogy a Szentírás szerint az első ember (Ábel) erőszakos halált szenvedett, úgy azt sem téveszthetjük szem elől, hogy Jézus feltámadása a testi halál – mint az élet elleni bűn – következményének eltörlése. Isten tehát nem a „természetes" halálból támasztotta fel a Megváltót! Ebből látható, hogy az élet korlátozottsága mindenképpen rossz.

A keresztény hit mindenekelőtt feltámadáshit, amelyben Krisztus és a halottak feltámadása szorosan, elválaszthatatlanul összetartozik. Aki bármelyiket tagadja, az legfeljebb megszokásból, „történelmi jogon" nevezhető keresztségnek. Az egyház *Pál* sokat idézett, de kezdettől fogva oly szívesen kétségbe vont kijelentésének igazságán áll vagy bukik: *„Ha Krisztus nem támadt fel, akkor üres a mi igehirdetésünk, de üres a ti hitetek is." (1Kor 15,14)*

TREBONI MESTER: FELTÁMADÁS

Pál – lelki szemeivel a Feltámadottra tekintve – írja le az egykori címzettek és mindenkori olvasók kérdését: *„De megkérdezhetné valaki: hogyan támadnak fel a halottak? Milyen testbe öltözve jelennek meg?" (1Kor 15,35)* A Jézus előtti és a korabeli zsidók általában a jelen élet egyenes folytatásaként képzelték el a feltámadást. Még azon is vitatkoztak, hogy a bőr és a hús vagy az inak és a csontok jelennek-e meg először.

A Feltámadott azonban nem ilyen volt. Tetszés szerint jelent meg, nem is ismerték fel azonnal, átment a bezárt ajtón. Sőt már a sírban maradt lepel és kendő is arra utalt, hogy földi testének emberi kéz érintése nélkül kellett eltűnnie (Jn 20,8). Minőségileg más testben jelent meg, nem úgy, mint az általa feltámasztottak. Mégis ugyanaz, amint ezt a szögek és a lándzsa helye mutatta (Jn 20,24–29).

De mi lesz azokkal, akiknek a földi teste már nem ismerhető fel, akiknek a csontjai sincsenek meg, akiket például elhamvasztottak? Az apostol nem tér ki ilyen részletekre, hiszen az egészen újat, a minőségileg mást csak érzékeltetni lehet: *„Amilyen a földből való, olyanok a földiek is, amilyen a mennyből való, olyanok a mennyeiek is. És amint viseltük a földinek a képét, ugyanúgy fogjuk viselni a mennyeinek a képét is." (1Kor 14,48–49)* A feltámadás és a „túlvilági" élet nem függhet a földi maradványok mennyiségétől és állapotától. *Luther* is felteszi a kérdést ezzel kapcsolatban: „Nem eleve együgyűség, ha arról, ami egy egér vagy tetű ellen nem tud védekezni, azt mondod, hogy fel fog támadni a halálból?" Válaszul csak a teremtésre tud utalni: „Tégy egymás mellé egy darab földet és egy élő embert. Hogyan mutat a rög a szép »élő kép«, Ádám mellett?"

De miért is beszélünk egyáltalán a test feltámadásáról? Azért, mert a Szentírás szerint az ember test és lélek egysége, ebben az egységben a teremtő Isten gondolata. Az indiai és más hasonlóan gondolkodó vallásokkal szemben látnunk kell, hogy a test, az anyagi világ önmagában nem rossz, nem alacsonyabb rendű. A bűntől és haláltól szenvedő világ is csodálatos, és ebben is megláthatóa teremtő Isten dicsősége.

Kérdéseink természetesen nem csupán az egyes emberekre, hanem a feltámadottak „társadalmára" is vonatkozhatnak. Luther is vitába szállt azokkal, akik ilyet kérdeztek: „Egy országban lesz egyszerre annyi úr, mint azelőtt egymás után, és annyi szolga is? Hogyan férnek el?" A Megváltó azonban eligazít a „férőhelyek" – nem korlátozott – száma felől: *„Az én Atyámnak házában sok hajlék van, ha nem így lenne, megmondtam volna nektek." (Jn 14,2)*

Egy új világ ígérete

Az újat, a „túlvilágot" még az Újszövetség is csak valamilyen eszményített földi világ képével tudja körülírni: *„Azután megmutatta nekem az élet vizének folyóját, amely ragyogó, mint a kristály, s az Isten és a Bárány királyi székéből ered. A város utcáján túl és a folyón innen, középen van az élet fája, amely tizenkétszer hoz termést, minden egyes hónapban megadja termését..." (Jel 22,1–2)*

Az emberiség igazi boldogsága, célhoz érése tehát csak úgy lehetséges, ha nem csupán egy bizonyos időpontnál később élt tagjai részesülnek belőle, hanem ha azok is, akik előttünk éltek és haltak, örültek és sírtak.

Akcióban a húsvéti nyuszi

(ZÁRT BETŰK: R, G, Ó, Y, Ö, S, S, Ó)

VÍZSZINTES: 12. Létrehoz. 13. Rávehető. 14. A cirkónium vegyjele. 15. Bekő beceneve. 17. Hosszú ritmusnév. 21. Kedvelt húros hangszer. 23. Alacsonyfüves sík terület. 24. Régi korbeli. 25. Nem fő! 26. Négy pár lábú, zsákmányát hálóval vadászó gerinctelen állat. 27. A fájós mássalhangzói. 29. Folyó Észak-Itáliában. 30. A Balatont a Dunával összekötő folyó. 31. Darabos gyümölcsíz. 34. Az aktinium vegyjele. 35. A hely, ahol valaki, valahol lakik. 36. Két té között es! 37. Többes szám első személy. 38. Római 49. 45. Hoci-… . 46. Pb. 47. Albrecht Dürer monogramja.

FÜGGŐLEGES: 1. Csírát rejtő szaporítószerv. 2. Egy híján ötven a rómaiaknál. 3. A kezet szó mássalhangzói keverve! 4. Azonos időszakban élő személy. 5. Latin és. 6. Egyik kutya, a másik … . 7. A csata nyoma a testen. 8. Nem visz el! 9. Indás nyárvégi növény, este virágzik. 10. Kiváló társaság. 11. Kemény ásványi anyag. 16. Oktondi. 17. Aranka becézve. 19. Mutatószó. 20. A puskába tölti a… . 21. Angol biztatás. 22. Tojást termelő szárnyas. 28. Vajon kinek a tulajdona?! 29. Általában a kutya vezetésére szolgáló eszköz. 30. Éles szemű ragadozó madár. 31. Német helyeslés. 32. Lassanként a falról pergő vakolat. 33. A föld forgatására szolgáló szerszám. 32. Teherautó-márka. 39. Nem itt, fordítva! 40. Kívülről halad …! 42. Az ábécé vége kiejtve. 43. Területmérték. 44. Átnyújt.

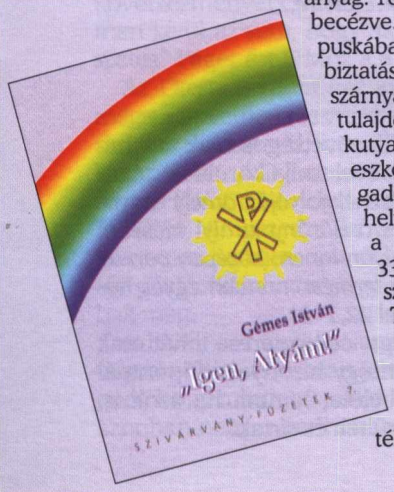

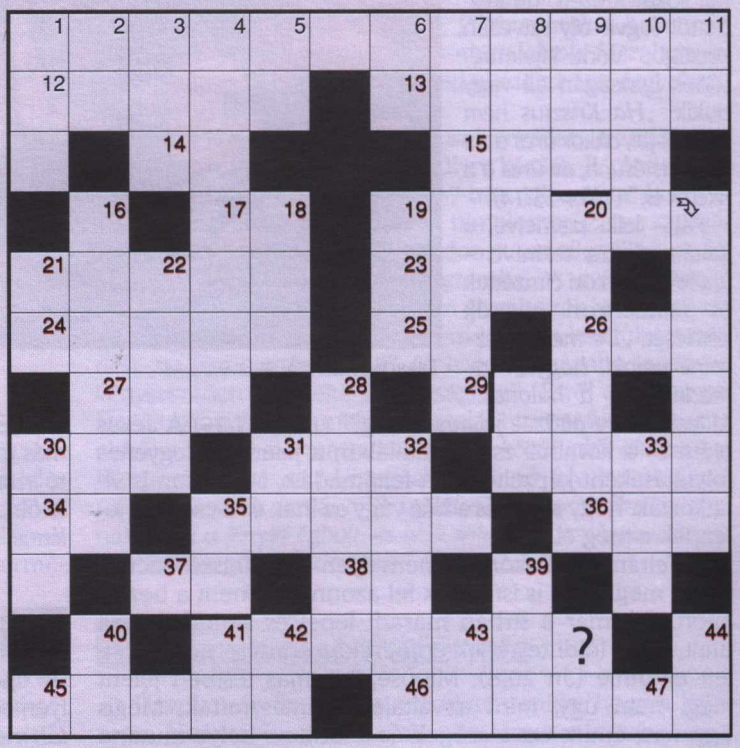

Beküldendő a húsvéti angyal kérdése: vízszintes 1., 19., 41.

Cím: Misszió 1656 Budapest, Pf. 22

A helyes megfejtőknek Gémes István legújabb Szivárvány-füzetéből küldünk.

Népegyházból hitvalló, missziói egyházzá

Részletek a Csorna-Kapuvári Evangélikus Egyházközség missziói munkatervéből

Gyülekezetünket nem mentheti meg más, csak ha a mindenbe beletörődő, mindent a lelkészre hagyó népegyházból hitvalló, missziói egyházzá, gyülekezetté válunk. Ezzel kapcsolatos feladataink a következők.

KOPOGJ BE RENDSZERESEN NÉHÁNY AJTÓN!

Tény, hogy a gyülekezet látogatása a lelkész feladata, de az is igaz, hogy ennek az elvárásnak ma egyikünk sem tud megfelelni – legfeljebb akkor, ha egy maximum kétszáz fős gyülekezete van, és semmi más dolga nincsen...

Szervezzük meg a gyülekezetben a rendszeres látogató szolgálatot! Osszuk fel a települést néhány utcából, tíz-tizenöt evangélikus otthonból álló kerületekre, és ezek mindegyikét bízzuk rá egy-egy vállalkozó szellemű gyülekezeti tagra, aki évente két-három alkalommal felkeresi hittestvéreinket.

BETEG VOLTAM, ÉS MEGLÁTOGATTATOK?

Speciális szolgálati terület a kórházi látogatás. A betegágyban fekvők számára eljöhet az a perc, amikor a lelkész szolgálatát várják. De vajon nem akadna három-négy olyan hívő testvér, aki hetente néhány órát hajlandó lenne arra áldozni, hogy a kórházban fekvő evangélikus, esetleg nem evangélikus betegekhez néhány jó szót szóljon, és természetesen adott esetben értesítse a lelkészt, ha valóban rá van szükség?

„ILYEN EGYSZERŰEN TANÍTSA A CSALÁDFŐ A HÁZA NÉPÉT!"

Luther írja ezt a Kis káté egyes fejezeteinek címe alatt, mivel az ő elképzelése szerint a keresztény hit igazságaira a szülő is megtaníthatja gyermekeit. Vajon szakítunk-e időt családi körünkben a napi vagy heti rendszeres igeolvasásra és közös imádkozásra? Hogyan teljesítjük a gyermekünk keresztelésénél megfogadottakat, mit teszünk gyermekünk hívő kereszténnyé nevelésének érdekében? Ne hagyjuk mindezt a nagyszülőkre...

VÁSÁROLJ BIBLIÁT A SZOMSZÉDODNAK!

A felső tagozatos hittanórákon idén az Újszövetség könyveivel ismerkedünk. A tanév elején kiderült, hogy a huszonegy hittanosnak több mint a fele nem talált otthon Bibliát!

Legalább minden közelmúltban esküdött fiatal evangélikus párt ajándékozzunk meg egy Bibliával! Ezen túlmenően minden évben egy, az utcánkban vagy a szomszéd utcában lakó evangélikus családnak is adományozhatnánk egy Szentírást.

AZ AUTÓDNAK ÖT ÜLÉSE VAN

Elnézem vasárnapról vasárnapra az autókat, amelyekkel az istentiszteletre érkeznek a hívek – egyedül vagy másodmagukkal... Miközben tudom, hogy az utcában, ahol laknak, van egy-két magányos, idős ember, aki már nem tud eljönni egyedül a templomba. Minden autóban négy vagy öt hely van. Hozzuk magunkkal azokat, akik maguktól nem juthatnak el Isten házába!

A TEMPLOMI PRÉDIKÁCIÓNAK NINCS SZERZŐI JOGI VÉDELME

Vannak, akik önhibájukon kívül nem jutnak el elég gyakran a templomba. De a templomot mi is elvihetjük a lakásukba. A prédikációra nem vonatkoznak a szerzői jogok: bárki felveheti, másolhatja, terjesztheti őket. Keressünk fel hétről hétre egy-egy testvért, akinek kazettán odaadhatjuk a vasárnapi igehirdetést.

A GYÜLEKEZET NEM EGYSZEMÉLYES VÁLLALKOZÁS

Evangélikus egyházunk tanításában nagy hangsúly esik az egyetemes papság elvére, a gyakorlatban azonban minden feladat a lelkész nyakába zúdul. Nem arról van szó, hogy mindannyiunknak tanítania, prédikálnia kell a gyülekezetben. Természetes, hogy a lelkész végez bizonyos szertartásokat. De egy gyermekeknek vagy éppen nyugdíjasoknak szervezett kirándulás, az udvarrendezés megszervezése, az adminisztráció elvégzése minden további nélkül megtörténhet a lelkész nélkül is...

AZ ISTENTISZTELET A GYÜLEKEZET KÖZÖS ÜNNEPE

Tervek szerint egyházunkban 2005 adventjén bevezetik az új Agendát. Néhány hete elkezdtük az erre való felkészülést, átemelve annak egyes, már ma is megengedett elemeit a vasárnapi istentiszteletbe. Gyülekezetépítési kérdés ez is. A mai liturgiánk voltaképpen misehallgatás: a lelkész végzi a szolgálatát, a többiek pedig figyelik. Ez nem felel meg a Bibliában tetten érhető ősi istentiszteleti formának! Az újszövetségi gyülekezet istentisztelete nem volt száraz prédikációhallgatás, mint egyes kegyességi irányzatok állítják, hanem igencsak változatos és gazdag szertartás zajlott ott sok énekkel, egymásnak felelő zsoltárokkal, a gyülekezet minden tagjának aktív részvételével. A mostani liturgiai reform ehhez tér vissza. Becsüljük meg az egyház liturgiájának ősi kincseit!

SZÍVED UTÁN A ZSEBED IS TÉRJEN MEG

Az utóbbi évszázadokban hozzászoktunk ahhoz, hogy az egyházat mások tartják fenn. A falut birtokló kegyúr, az egyházi földeket bérlő gazda, az állam. Erre azonban a 21. században nem számíthatunk. Az állam nyilván ezután is fogja támogatni a történelmi egyházakat, de ha csak erre építünk, akkor elkényelmesedünk, és nem érezzük a felelősségünket a gyülekezet anyagi terheinek hordozásában.

Akinek a szíve megtért, annak szükségszerűen meg fog térni a „zsebe" is. Akivel Isten nem tette meg ezt a csodát, annak a pénztárcájától sem várhatunk semmit...

TUBÁN JÓZSEF, EV. LELKÉSZ

„Az Istennel találllak téged, testvérem!"

„Devlesa arakhau tu, muri phen!" Ez a cigány nyelvű mondat magyarul annyit tesz: „Az Istennel találllak téged, testvérem!" A cigány nyelvet beszélő romák így köszönnek vagy köszöntek egykor egymásnak, és ez önmagában jelzi, hogy igen közel állónak tartják magukat – és tarthatjuk mi is őket – Mennyei Atyánkhoz. Cikkünk megkísérli bemutatni, hogy mi jellemzi a romák, a legnagyobb létszámú magyarországi etnikai kisebbség mai hitéletét.

Hitetlen roma nincs, ezt gyakran hallani. Olyan cigányról ők maguk sem nagyon tudnak, aki tagadná Isten létét, és ne félné Őt. Valóban a cigányság az a népcsoport Magyarországon, amelyet könnyű elérni a kereszténység örömüzenetével: szinte azonnal megértik azt, és készek követni Jézus tanítását. Ugyanakkor azonban a romák roppant érzelmesek és befolyásolhatók, azért könnyen elbizonytalanodnak, hanyatlik a hitük, és elfeledvén a Krisztusban talált szabadság boldogságát, gyakran visszaáhítoznak régi életükhöz. Szalmalángok, gyorsan lelkesednek, de könnyen kialszik hitük lángocskája. Még a hívő romák sem vetik el teljesen a babonaságot, a varázslást, az átkozódást. Pedig tudjuk: a hit és a hiszékenység fordítottan arányos egymással. Amikor az egyik növekszik, a másik szükségszerűen kisebb lesz.

A cigányok általában nem kitartóak, így a keresztény életben sem azok. Több évszázados görcs van bennük, az idegennel szemben tartózkodóak. Ha valaki emberként, Krisztusban testvérként közelít hozzájuk, ahhoz tűzzel-vassal ragaszkodnak. De aki megbántja őket azok közül, akiben már bíztak, ismét visszahúzódnak saját társaik közé, és a tüske sokáig megmarad bennük: többnyire sosem bocsátanak meg. Sok idő telik el, míg újra megbíznak valakiben. A romákról azt tartják – s ezt ők maguk is megerősítik –, hogy nagyon tudnak szeretni, de nagyon tudnak gyűlölni is.

Náluk is az asszonyok a nyitottabbak Isten és a valódi újjászületés felé. Hitük miatt sokszor éveken át szenvednek férjeiktől. Az esetek egy része válással végződik, másik része – Istennek hála – a férfi megtérésével. Sok cigány megérzi, hogy a kivetett, megalázott ember Istenhez lehet igazán őszinte, az Ő szemében valóban értékes minden teremtmény, bőre színétől függetlenül. Számos történetet, mondát és legendát ismerek, amelyek arról tanúskodnak, hogy Isten nagyon szereti a cigányokat. A Teremtő útnak indít őszinte keresztényeket, hogy a cigányok között végezzenek szolgálatot, és erre a munkára gazdag áldását bocsátja. A romákkal foglalkozó lelkigondozóknak tudniuk kell, hogy ők sokkal figyelmesebb gondoskodást igényelnek, mivel bizalmuk tartósan csak így maradhat meg.

Hiszem, hogy a szabadságát oly gyakran hangoztató cigányság valódi szabadulást csak attól kaphat, akitől minden más ember: Istentől. Ő pedig keresi a romákat is. Nekünk nem segélyt vagy könyöradományt kell adnunk nekik, hanem az élő Isten örömüzenetét kell elvinnünk közéjük, és mindenekelőtt tisztelni és szeretni őket, hiszen Jézus – mindenki mással együtt – őértük is vállalta a golgotai keresztet.

Sz. K.

A cigányság indiai eredetű nép. Észak-Indiából kiindulva, az iszlám elől menekülve, szinte a ma napig tartó szüntelen vándorlásukkal eljutottak mind az öt kontinensre. Európa országai közül Románia, Bulgária és Spanyolország után a legtöbb cigány Magyarországon él, számuk nálunk több százezer lehet, de az is elképzelhető, hogy a lakosság közel tíz százaléka cigány származású.

A cigányok hagyományos társadalmi szervezeti egysége a nagycsalád. Életformájuk és etnikai csoportjaik az országon belül is eltérőek, nyelvükben sem egységesek. A legnagyobb csoport a magyar nyelvet beszélő romungro (magyar cigány), arányuk meghaladja a hetven százalékot. Lényegesen kisebb a cigány anyanyelvű oláh és a románul beszélő beás cigányok aránya. A magyarországi romák legnagyobb része római vagy görög katolikus vallású, illetve valamely karizmatikus közösséghez tartozik.

A cigányoknak kivételesen gazdag és változatos hagyományai vannak. Vándorlásuk során folyamatosan átvették azoknak a népeknek a szokásait, amelyekkel kapcsolatba kerültek, és ez a tanulási folyamatuk ma is folytatódik. Az anyaországiaktól ugyanakkor a rossz példákat is ellesik. A magyar nyelvű romák életében a feltámadás ünnepe például sajnos ugyanannyira elveszítette valódi jelentőségét és szépségét, mint a magyaroknál. A zömében görög katolikus oláh cigányok szebb külsőségek között ünneplik a húsvétot.

„Anyám buddhista, apám hindu, én pedig keresztény vagyok..."

Kodaikanalban, a nemzetközi iskolában, ahol férjemmel tanítunk, sokféle emberrel találkozunk. A legkülönbözőbb vallási háttérből kerülnek ide diákok, tanárok, dolgozók. Az alábbiakban az egyik kollégánkkal, SUCHITRA CHETTRIVEL készített interjú olvasható. Azért esett a választás éppen őrá, mert az élete jellegzetesen „indiai".

– India sok vallás hazája. Ha jól tudom, a Te családodra is ez jellemző.

– Édesanyám családja Nepálból származik, így ő buddhista, édesapám indiai hindu. Jómagam pedig – férjemmel, gyermekeimmel együtt – keresztény vagyok. Családunkban tehát három különböző vallás van jelen, és egymás hitére való tekintettel mindenféle vallási ünnepet megünneplünk.

– Gyermekkorodban milyen szerepet játszott a vallás?

– Elsődlegesen a hindu vallás állt hozzám közel, főleg ezt gyakoroltuk, mivel Indiában a nők általában férjük, apjuk vallását követik. De azért ettől függetlenül egyaránt jártunk buddhista monostorba és hindu templomba is. A kereszténység ekkor még egyáltalán nem volt jelen az életünkben. Tizedik osztályos koromtól jártam keresztény iskolába. Arra emlékszem, hogy míg a katolikusok hittanra mentek, a Bibliával foglalkoztak, addig nekünk etikaóránk volt. Mi egy kicsit irigykedve néztük a keresztényeket...

– Hogyan lettél keresztény?

– A férjem próbált munkát találni egy iskolában, és nagyon sokáig próbálkozott. Mindig visszautasították, jóllehet városunkban csak ő rendelkezett csellódiplomával. Az iskola azonban azt szerette volna, ha zongorát is tanít, amire viszont nem volt képesítése. Ahonnan a férjem származik, ott nagyon sok keresztény él. Így mikor odaköltöztem, több Krisztus-követő szomszédom és barátom lett. Egy nap az egyik szomszédasszonyom mondta, hogy Mária kilencnapos ünnepe alkalmából kilenc napon át kell menni a templomba, és akkor teljesül az, amit nagyon szeretnénk. Hittem neki, nagyon szerettem volna, ha a férjem megkapja a munkát, így én is elmentem a templomba – mindennap. Az ötödik napon – mivel akkor vártam második gyermekünket – nem voltam jól, és lepihentem egy kicsit. Közben érkezett a férjem egyik barátja, és azt mondta, hogy végül is elfogadták a jelentkezését az iskolába. Úgy éreztem, valóban megtörtént a csoda! Akkor kezdtünk el komolyabban foglalkozni a Bibliával, Jézussal. Azóta sokkal inkább biztonságban érzem magam.

– Hogyan fogadta a család, hogy keresztények lettetek?

– Anyósom hindu családban született, és egész életében ezt a vallást gyakorolta. Engedélyt kértünk tőle keresztelkedésünkhöz – hiszen mint a család legidősebb tagjától, ezt meg kellett tennünk –, amit ő nem is tagadott meg tőlünk. Szombaton mindent előkészítettünk a keresztelőhöz. Vasárnap reggel a szokottnál korábban kelt fel, és ünneplőbe öltözve ő is eljött velünk a templomba. Nagyon meglepődtünk, de jó érzéssel töltött el minket. Soha nem próbáltuk meggyőzni, hogy ő is legyen keresztény, mégis azzá vált. Azóta minden vasárnap elvittük a templomba, még itt, Kodaikanalban is, ahol az idegen nyelv miatt alig értett valamit a miséből. Minden este olvastatta velünk a Bibliát. Számomra szinte hihetetlen, ahogyan nőtt benne a hit, hiszen nagyon mély hindu gyökerei voltak, és csak élete vége felé fogadta el Jézust.

Amikor hazalátogatunk az én családomhoz, részt veszünk a puján (hindu istentisztelet). Ha valamit áldoz nekem az édesanyám, akkor azt elfogadom, nem akarom megbántani. Az öcsém tavaly tért meg. Egy házban él a szüleivel, akiknek megvan a saját shrine-juk (hindu „kápolnaszoba"), míg öcsémnek a saját oltára. Mindenki mondja a maga imádságát, mindhárom vallás ünnepeit megünneplik, és békében élnek.

– Igaz, hogy kereszténnyé lenni egyet jelent azzal, hogy az ember kikerül a kasztrendszerből?

– A hinduizmusban minél magasabb kasztban született valaki, annál több joggal rendelkezik, általában több lehetősége van. Az alsó kasztokból származó emberek valóban sokszor azért veszik fel a kereszténységet, hogy kikerüljenek a kasztrendszerből és nehéz helyzetükből, a hátrányos megkülönböztetésből, amit ez a rendszer okoz. Nálunk ennek pont az ellenkezője történt: a férjem családja nagyon haragudott, amiért megtért. Úgy gondolták, hogy ha valaki kereszténnyé válik, akkor a vallás szerint már mindenki egyenlő, senki sem jobb vagy tisztább, mint a másik. Erre neki, mivel magas kasztból származik, egyáltalán nincs szüksége. (Sajnos valóban igaz, hogy a magas kasztból megtértek egy része továbbra is azt gondolja, hogy egy kicsit a „többiek fölött" áll.) Mi pedig azt sajnáltuk, hogy családtagjaink még nem értették meg mindazt, ami a megtérésünk mögött van.

MESTERHÁZY ANDREA
KODAIKANAL, INDIA

„Uram, Istenem! Sok csodás tervet vittél véghez értünk, nincs hozzád fogható. Szeretném hirdetni és elmondani…"
Zsolt 40,6

Kedves Testvérünk, Hallgatónk, Olvasónk!

Az *Evangélikus Rádiómisszió* és a *Misszió evangélikus magazin* munkatársai számára mindig várva várt ünnep, amikor Hallgatóinkkal, illetve Olvasóinkkal személyesen találkozhatunk. Ilyen alkalmat kínál az idei *médiamissziós konferencia*, melyet július 9-től 12-ig a piliscsabai Béthel Missziói Otthonban tartunk, és amire ezúton is *szeretettel hívjuk és várjuk* az érdeklődőket.

A konferencia szerdán 18 órakor közös vacsorával indul. A 19 órakor kezdődő nyitó áhítat igehirdetője *Ittzés János* püspök lesz, akivel fórumbeszélgetés keretében is találkozhatunk.

Az idei összejövetelnek különös színt ad, hogy ekkor szeretnénk hálát adni az Evangélikus Rádiómisszió – korábbi nevén: a *Norvég Misszió* – 40 éves munkájáért. Az első magyar nyelvű adás *Terray László* szerkesztésében 1963. október 4-én hangzott fel Monte Carlóból, a Trans World Radio hullámhosszán. A jubileumra várjuk a Norvég és a Finn Rádiómisszió vezető munkatársait, az utolsó napon pedig egy-egy csoport norvég, illetve dán vendéget köszönthetünk. Természetesen meghívtuk Norvégiából a Rádiómisszió alapító szerkesztőjét, Terray Lászlót is, ám az ő részvétele egészségi állapota miatt bizonytalan. Örömünkre viszont közöttünk szolgál majd *Gémes István* stuttgarti lelkész, aki szintén a Rádiómisszió úttörő munkatársai közé tartozik.

Hálaadásunkban szeretnénk együtt lenni fontosabb hazai rádiós partnereinkkel is, ezért kértük előadásra a Magyar Katolikus Rádió igazgatóját, *Juhász Ferencet*, valamint *Kulcsár Tibort*, a Magyar Evangéliumi Rádió vezető munkatársát.

Végül néhány praktikus információ: a konferencia részvételi díja, amely magában foglalja a szállás és a teljes ellátás díját, 4500 Ft. Jelentkezni legkésőbb *június 1-ig* lehet írásban (1164 Budapest, Batthyány Ilona u. 38–40.; e-mail: evmis@axelero.hu) vagy telefonon (06-1-400-30-57). A jelentkezőknek részletes programot küldünk.

A közeli személyes találkozás reményében várjuk válaszát!

Testvéri szeretettel:

Bálint Józsefné, Börönte Márta, Kőháti Dorottya, Szabó Szilárd, Gáncs Péter

PILISCSABA, MÉDIAMISSZIÓS KONFERENCIA – JÚLIUS 9–12.

SZERDA

19.00 Nyitó áhítat *Ittzés János* püspök – Zsolt 40,1–6
20.00 Fórum + ismerkedés

CSÜTÖRTÖK

9.00 Áhítat *Ittzés János* – Zsolt 40,7–11
10.00 Egy rádiómisszió születése
Tore Askildsen, a NOREA vezetője
11.30 Rádiómisszió a szórványban
Gémes István – Stuttgart
Dolinszky Árpád – Vajdaság
15.00 Bibliakörök
16.30 „Ne csak fizesse, hallgassa is!" Magyar Katolikus Rádió – egy egyházi adó
Juhász Ferenc igazgató
19.00 Esti áhítat: A kereső Úr
Gémes István – Lk 19,1–5
20.00 Finn médiastratégia
Juha Auvinen, a Finn Rádiómisszió igazgatója

PÉNTEK

9.00 Áhítat *Bence Imre* – Zsolt 40,12–18
10.00 Mit várhatunk „negyvenen túl"?
Gáncs Péter és munkatársai
11.30 Mérlegen a MISSZIÓ
T. Pintér Károly főszerkesztő
15.00 Bibliakörök
16.30 Neked szól!
Kulcsár Tibor, a Magyar Evangéliumi Rádió vezető munkatársa
19.00 Esti áhítat: A megtartó Úr
Gémes István – Lk 19,6–10
20.00 Ki nyer ma? – médiavetélkedő
Bálint Gyöngyi – Szabó Szilárd

SZOMBAT

9.00 Négy évtized képekben
Norvég/dán csoport köszöntése
10.30 Záró istentisztelet úrvacsorával

AZ EVANGÉLIKUS RÁDIÓMISSZIÓ A VILÁGHÁLÓN!
Az Evangélikus Rádiómisszió programjai hallhatóak az Interneten a http://church.lutheran.hu/misszio címen.

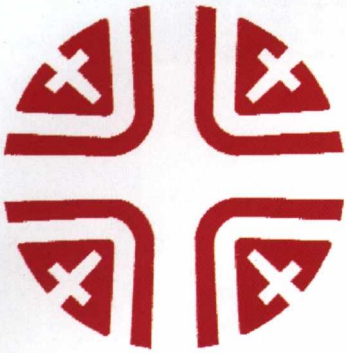

Meghívó külmissziói konferenciára

Az Evangélikus Külmissziói Egyesület országos nyári konferenciáját *július 6-án*, vasárnap délután 3 órától *július 9-én* délig rendezi meg Piliscsabán, a Béthel Missziói Központban, melyen *Indulj, menj Ninivébe!* (Jón 1,2) címmel az indiai, cigány- és városi misszió kérdéseiről hallunk vitaindító előadásokat, Jónás könyve alapján pedig evangélizációs sorozatot.

Az előadók nevét később közöljük az Evangélikus Életben, de az Indiában szolgáló *Mesterházy Balázs* és felesége, *Andrea* még itthon lesz, illetve a misszióért felelős püspök, *Ittzés János* konferenciazáró igehirdetésére is számíthatunk.

Részvételi díj vasárnap 3 órától szerda ebédig 4500 Ft + ágyneműhasználati díj.

Jelentkezni – 1000 Ft előleg befizetésével – *június 15-ig* lehet személyesen vagy az Evangélikus Külmissziói Egyesület 11711034-20804538 számú OTP-befizetési csekkén. Kérjük, hogy ne más missziós csekket használjanak, és feltétlenül írják rá: „előleg".

Szeretettel hívunk mindenkit, aki a fenti témák iránt érdeklődik, vagy el szeretne csendesedni az ige mellett, de azokat is, akik kedvelik a szituációs játékokat és a jó beszélgetéseket. Ifjúsági csoportunkat *Jó Angelika* vezeti.

Kérjük a lelkész testvéreket, tegyék lehetővé az érdeklődőknek, hogy eljöjjenek a minden évben igen népszerű külmissziói konferenciára. Segítség ez a gyülekezeti élet megelevenedéséhez, a résztvevők hitben való megerősödéséhez. Reméljük, Isten áldása ezután sem marad el tőlünk.

Érdeklődni az ekme@freestart.hu e-mail címen Jó Angelikánál, a 285-1815-ös budapesti telefonon pedig *Bencze Imrénénél* lehet.

Eljönnél-e vélem, én ha hívlak, és nem más,
Indulnál, ha ismeretlen tájak várnak rád?
Dicsérnéd az én nevem,
Hirdetnéd szeretetem...

EKME-gyermektábor, Albertirsa

Eljönnél-e velünk egy nagyszerű utazásra? Szeretettel hívunk egy olyan táborba, amely bár vándortábornak nem mondható, mégis utakról szól. Egy helyben leszünk, ám a világ számos távoli vidékére eljutunk más országok kultúrájának, ételeinek, szokásainak – és főként az ott folyó keresztény szolgálat – megismerése által.

Az idei külmissziói gyermektáborban megvizsgáljuk, hogy Jézus Krisztus milyen utat tett meg az emberiségért, amikor emberré lett. Jézus utat készített nekünk az Atyához, s ez az út nem más, mint ő maga: *„Én vagyok az út, az igazság és az élet, senki sem mehet az Atyához, csakis énáltalam." (Jn 14,6)* Megfigyeljük, hogy Jézus tanítványai hogyan követték az ő lábnyomát, hogyan vitték el a megváltásról szóló örömhírt másoknak is. A misszionárius, a mozgásban, úton lévő szolgáló lesz figyelmünk középpontjában. A mai magyar evangélikus misszionáriusokról sem feledkezhetünk meg, hiszen ők itt élnek közöttünk, és néhányan vendégeink is lesznek.

A jó idegenvezetőkre nagy szükség van, mert sok ember nem tudja, mit keres a világban. Te is ilyen idegenvezetővé válhatsz, ha kész vagy arra, hogy az „elveszett" embereket a jó útra vezéreld.

Nemcsak lelki növekedésben, de sok-sok játékban, éneklésben és vidámságban lesz része annak, aki velünk tart *2003. augusztus 10–15. között Albertirsán*. A részvételi díj 8000 Ft. (Szükség esetén anyagi segítséget tudunk nyújtani.) A tábort ajánljuk lelkészek, hittantanárok és gyülekezeti gyermekmunkások figyelmébe is, amellyel megajándékozhatják azokat a gyermekeket, akiket erre érdemesnek tartanak. *Jelentkezés Jóné Jutasi Angelikánál* levélben (1117 Budapest, Bogdánfy u. 1. VI/22.) vagy e-mailen keresztül (joangi@freestart.hu) *június 15-éig*. További részleteket a későbbiekben küldünk az érdeklődőknek.

AZ EKME VEZETŐSÉGE

HANGZÓ AJÁNDÉK KONFIRMANDUSOKNAK

A 60 perces kazetta a konfirmációi vallástétel tartalmát segít végiggondolni. Szöveg: **Gáncs Péter.** Ének: részletek a **Gryllus testvérek, az Izsóp és a Promise együttes, Koczor György, Smidéliusz Gábor és társai** felvételeiből. Kapható az evangélikus könyvesboltban (Üllői út 24.), a Huszár Gál könyvkereskedésben (Deák tér), valamint megrendelhető postán az Evangélikus Rádiómissziói Központ címén: 1656 Bp., Pf. 22, tel./fax: 400 3057, e-mail: evmis@axelero.hu

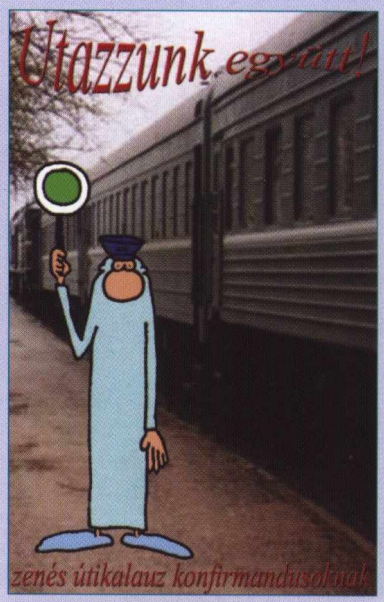

SZÉKESFEHÉRVÁR ▪ 2003. június 27–28.

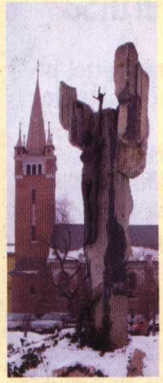

IV. országos EVANGÉLIKUS TALÁLKOZÓ

GYÓGYULÁST A VILÁGNAK!

SZÉKESFEHÉRVÁR – ARÉV Sportcsarnok
Információ: 22/506 677 ▪ E-mail: talalkozo@lutheran.hu

A MISSZIÓ következő száma június 29-én jelenik meg

FÓKUSZBAN: A TALÁLKOZÁS

MISSZIÓ – Evangélikus Magazin, a Magyarországi Evangélikus Egyház hetilapjának kéthavonta megjelenő folyóirata • Az Evangélikus Élet előfizetői részére a magazin ingyenes, ára (utcai terjesztésben) 160 Ft. Jelen lapszámunk megjelenését a Pax Tv, a Béres Rt., a Sanansaattajat (Finnország), a Norea Radio Norway (Norvégia) és a Duna Tv támogatta.

PAX Nyugalmat sugárzunk
BÉRES
Sanansaattajat
NOREA RADIO Gimlekollen Mediesenter
DUNA TELEVÍZIÓ